

۸۳۰۵ کتب خانہ احمدیہ کراچی حیدر آباد دکن
الف ۲۶

نمبر داخلہ
تاریخ داخلہ خزانہ اسلامیہ
نام کتاب انجمن رحیمیہ مکتوبات شاہ عبدالرحیم
تصوف
فن کتاب ۱۳۵۰
نمبر کتاب در فن مذکور ۱۲۶۵

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

Handwritten signature or initials in the lower center of the page, consisting of several bold, dark strokes.

بہو الرحیم

لشکر ۲۲۲۸

اِنَّ الْاَوَّلِيَّاءَ الْاِمْلَاقِ

الرحمۃ علیہم اجمعین انہم رتبہ کریمہ فیض و کرامت کا حامل و حق سرکار الہی

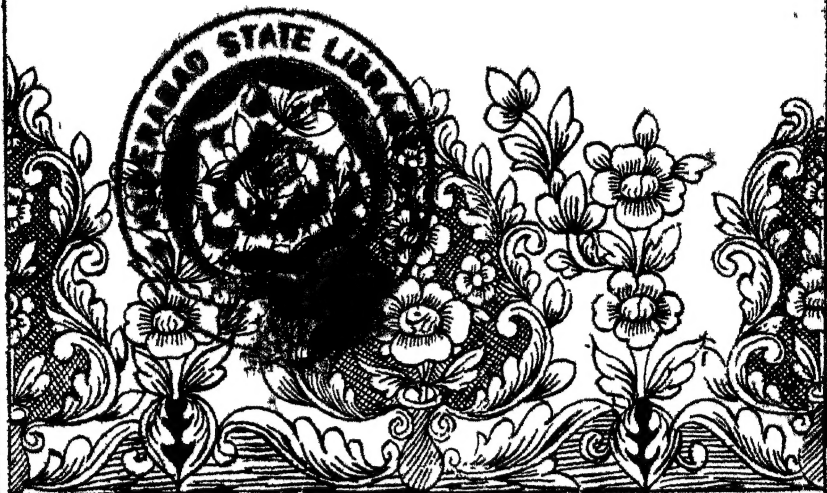
انفاس حمیہ

Check 1927 المعروف مکتوبات حضرت CHECKED

شاہ عبدالرحیم صبا

خاصہ مطبعہ ایضاً مطبوعہ علی شاہ

جلد حقوق کاپی رسم محفوظ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَأَنَا الضَّالُّ الْمُسْتَقِيمُ - وَوَقَّعْنَا إِلَى مَعَاجِرِ النَّهْجِ الْقَوِيمِ -
وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامَ عَلَى رَسُوْلِهِ صَاحِبِ الْخَلْقِ الْعَظِيمِ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ
الْهَادِيَةِ إِلَى النَّجِيِّ الْمَقِيْمِ

اما بعد سيگويد بنده ضعیف و نحیف راجی الی رحمة الله اهل الله غفر الله له و لا ابائ العظام و حسن
الیه و لو الیه الکرام که مسودات مکتوباتی ما که حضرت معارف و ستگاه حقائق انبیاة مجمع
الکالات ظاهری و باطنی فیج مسکات سنات صوری و مضموی زبده مفسرین و قدوه محبین حشاش
والدی حضرت شاه عبد الرحیم صاحب الشیطان جلال علی رؤس المستشرقین المریدین که بنام جعفر مرید
خوش اعتقاد و خلفا کامل الشیاد مکرزده کلک معنی سلاک فیض نور و فرهم می آورم و اوسط الله ان جز حق این معارف
سعادتی اندوخته چون نظر فیض حضرت ایشان ان ارق که بدست این کسین مستفیدان کثیرین تسعدان و از افتاد و شود
که ای اهل البیضاء را مریب ساخت و بتالیف ان باید تراخت تا فائده ان تم و البته باشد پیش الامر العالی و بایر
از تزیین و بانها سحر حیمیه سوم گردانید و الله الموفق للتوفیق علیه توکلت الیه الینبیت بنیة قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم لا یرحم الله من لا یرحم الناس ترجمه رحمت نمکند خدا تعالی بحرت خاص کامل خود کسی که رحمت نمکند
آرمیان قال رسول الله صلی الله علیه و سلم لا یرحمون یحرم الله رحمتهم و ان فی الامراض یحرمکم

من فی السماء۔ ترجمہ رحمت و شفقت کنندگان بر خلق را رحمت میکند رحمان جل شانہ رحم
کنید کہے را کہ در زمین است از آویان از نیکان و بدان و رحمت بر بدان آنت کہ ایشان را
از بدی بازدارید یا رحمت کنید برہ کہ قابل رحمت کند شمارا کہے کہ در آسمان است ملک و قدرت
وے تخصیص آسمان بہت کمال وسعت و علو ارتفاع است یا مراد ملائکہ اند و رحمت کردن
ایشان در امور استغفار و طلب توبت است از جناب حضرت عزت برائے رحم کنندگان یا مراد
حفظ ایشان است از موفیات از شیعیان جن و انس آے طالب قرب مولے و آے قاصد سعاد
دنیا و عقبہ شفقت بر عباد حق و رحمت بر خلق قادر مطلق خاصہ حضرت خداست و صنعتی است
صفات کاملہ انبیاء و اولیاء پس جد و جہد تا بر ہر نیک و بد چون آفتاب بتاب و بر سو خلق خلق
صبر کن و از رحمت و شفقت بر ایشان روے متاب کلمات چند از اخلاق انبیاء مرتبہ بلند و اوصاف
اولیاء از جہد از گوش جان پاک نہ از گوش آب و خاک بشنو۔۔ شائد کہ بتخصیص تحقیق بدرقہ توفیق
از حسیض تقلید بذروہ تحقیق برسی و بحکم الدال علی الخیر کفاعدل این در ویش دل ریش قلیل البصائر
عدم البصائر و اخل این گردہ باشکوہ گردد و اللہ الموفق۔

در خبرست کہ در عالم غیب و ممکن بے رب خطاب است طاب از جناب قدس مآب عیسیٰ علی نبیاء
علیہ الصلوٰۃ والسلام در رسید کہ آے عیسیٰ اگر خواہی کہ از اخلاق خاصان و اقرب مقربان ما باشی
بر تو باد کہ چہا کہ در لازم کنی۔ و باش شفق و ظلالی ما بچو آفتاب عالم کہ بر ہر نیک و بد بتابد نہ از تاب
نیک وے را افتخار نہ از تابش بد و بر اعجاز چون ترا منظور حسن ماست بانیک و بد خلق چہ کار
بدی را بدی سہل باشی بجز اگر مردی حسن لے من اس۔ و باش حلیم و نافع بچو آب کہ مے رود آبخا کہ
می برند اگر چہ وی را برزند و برزند و حیات بخش حیوانات و نباتات است و مطہر لوث نجاسات و مکروہات
و من الماء کل شیء۔ و باش چہوزمین کہ مردم بران گناہان میکنند و او فرونے رود و قاذو را
را بر وے مے افکنند و او بر شہرین میدہد تو نیز بر اشارات حسن معاملہ کن۔ و باش متواضع بچو
بوم دائم سرافکنندہ و شب زندہ دارد و خبرست کہ موسے بن عمران علیہ الصلوٰۃ والسلام من الرحمان
بد رگاہ حضرت آکہ قاضی الحاجات مناجات کرد کہ بار عجلے از چہ شایان رسالت و مکالمات خود گردانید
حضرت غر شانہ و عظم برہانہ فرمود کہ آے موسے یا دکن آن روز کہ گویند ان شعیب پیغمبر سچرا نیدی
گویند سے بر مید خود ہم بسیار و دید و ترا ہم بسیار دہانید بعد از شفقت بسیار و محنت بہ شمار
آن را گرفتے خواستی کہ بعضا بر فی پس تو مرا یاد کردے و عصا از دست بدینا خنی ہر دو سر و آن

نکات

۵۵

حیوانے بہشتی دوزخی گشت از اذیت دے کہ حرم انوار حق تعالیٰ محل اسرار جل و علی ست
 باسفل سافلین او فتد چہ دورست اعادنا اللہ من ذلک ولقد در قالہ ۵۰ اینجا فنون شیخ
 نیز زہد بہ نیم خس ۶۰ دل را بدست آرمین مشہرت و بس ۶۱ یعنی بیت آن ست کہ نزد مقرب
 کہ حسنات الابرار سکیات المقربین ست فنون شیخ حقیقی کہ کشف و کرامت و طے و طیران
 و تصرف بر آسمان و غیر ہاست مقدار نیم خس نیز زد و دل بدست آوردن ست کہ دل سلیم
 از غیر حق و صفات ذمیمہ است حاصل کرد آن و بدے سلیم کہ گنجینہ اسرار خداست و خزینہ انوار
 مولے ست راجتے بر سان کہ مشرب مقربان و مذہب عاشقان ہمین ست نہ آنکہ تمنا ہر دل را
 بجا آوردن گو کہ تمنا در قتل و دزدی و خمر خوردن باشد خوش گفت آنکہ گفت رباعی دو راہ خدا
 دو کعبہ آمد منزل ۶۲ یک خانہ کعبہ ست و یک خانہ دل ۶۳ تا بتوانی زیارت دلہا کن ۶۴ کافرون
 ز ہزار کعبہ آمد یک دل ۶۵ و جبرست کہ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم بایر زہا میگفت ہر حاجتے کہ
 در بدن بگوئید من حاجت شمارا و اگر دایم ۶۶ و جبرست کہ دختر زانیہ آمد و گفت یا رسول اللہ ما
 من باتو حاجتے دارد تراے طلبد فرمود کہ بہر کوچہ کہ مرا بخوای ہر ۶۷ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم
 فرمود کہ حق سبحانہ تعالیٰ را ہزار رحمت و شفقت ست یکجو رحمت را در تمامہ خلقت حیوانات جن
 و پری و بگری و بری نہادہ کہ با و مادر ہا بچہ ہا را شیر میدہند و دانہ میخورانند و تربیت میکنند
 و حیوان صاحب ستم ستم خود را از بچہ خلق میدارد کہ اید یا بچہ نہ رسد و نہ قصد و نود جزو رحمت
 حق تعالیٰ برائی عاصیان امت من نگاہداشتہ است تا بان رحمت ارحم الراحمین و اکرم الاکرمین
 کہنہ گاران امت ما را بخو زد و بے واسطہ دیگرے کار ایشان را ساز و پس اے طالب حق
 بحکم تخلقی یا خلوق اللہ سجد و جہد تمام خلق باین اخلاق خلق علیہ و انصاف باین صفت بنیہ
 باید کرد تا حضرت مولے و مبداء علی جل و علی مناسبت و مشابہت حاصل گردد و بہ نجات ابدی سعاد
 سرمدی واصل شود و کتب اخلاق آمدہ کہ منحصے بود کہ ہمیشہ قوت خود را از شکار کردے و معیشت
 روزگار خود را بہین حیالہ بسر بردے روزی از شکار رفت آہو را با بچہ دید اسپ را عقب آہو و بچہ اش
 بد و ایند آہو قوی بر دوید و بچہ ضعیف میقد بقید وے گردید آن بچہ را دست پابستہ بر خاک زمین
 بستہ می برد ناگاہ آہو ریدہ از غلبہ محبت بچہ خود و دیدہ بادل بریان و چشم گریان نزد آن شخص آمد
 و از غایت محبت از ضرب و سیامت خود ستر سید محبت آہو بدیل شکاری اثر کرد و بچہ را از قید بر ہانید
 و راحت بدل آہو رسانید آہو بزبان بیز بانی بدر گاہ حضرت آگہ اسند عادی حق آن شکاری کروے الفور

مستجاب شد با توفیق از عالم غیب و از پرده لاریب آواز داد که ای راحت رساننده دل خلق مرا
 ببرکت این راحت رسانیدن از امر تبه سلطنت دادیم در اندک زمانه آن مرد بادشاه گشت ای
 درویش از راحت رسانیدن حیوانی بدرجه سلطنت دنیوی رسید از راحت رسانیدن انسان اگر
 بدرجه سلطنت اخروی و قرب حضرت محمد مصطفی برسی عجب و بعید نیست مروی است که در وقت
 خلافت حضرت ابوبکر صدیق زلزلے بود و ضعیف از کار مانده از ضعف در گوشه افتاد و هیچ کس
 نداشت که خدمت وی کند و رحمت وی گشت امیر المؤمنین عمر رضی اللہ عنہ ہر شبے در کلبہ او
 بیامدے جاروب زدے و آب آوردی و آتش کردے و ہر حاجتے کہ زائل داشتے ہیامے فرمودے
 شبے عمر بر سم قدیم بیامد و در نزد زائل رفت زائل گفت تو کیستی گفت عمر - آمدہ ام تا حاجت ترا ہیا
 کنسم زائل گفت پیش از تو پیرے بیامدہ و ہمہ ہیا کردہ رفت عمر باز گشت چند شب متواتر آمد و
 زائل ہمان جواب گفت - عمر در تعجب شد کہ آن پیر کہ خوابد بود شبے حضرت عمر کین کرد تا در پای پیر
 پیر را چون نگاہ کرد ابوبکر صدیق بود رضی اللہ عنہ سپس عمر رضی اللہ عنہ گفت کہ من حسد نکردہ ام
 ترا ای ابوبکر آنچه در یافتی سابق این خیرات - آوردہ اند کہ سلطان اولیا بایزید سطا می رحمۃ اللہ علیہ
 در شہر ہمدان رفتہ بود آنجا رحمتی شد چہ تداوی تخم معصفر خرید از ان نخستے بخورد و آنچه باقی ماند
 گوشہ دستار بیتہ در شہر بسطام آمد چون در خانہ رسید آنرا گشت دینان آن تخم ہا مورچہا
 گفت این مورچہ غریب است باز ہمدان برم - سفر کرد و وزیر برای یک مورچہ در شہر ہمدان آمد
 در مقامات مذکور است کہ بقبلہ اولیا و کعبہ اصغیا مقنندای اہل صفا ہادی طالبان راہ خدا
 رب الارباب قطب الاقطاب صاحب طریقہ علیہ حضرت خواجہ بہار الدین نقشبندی قدس
 سرہ مجذوبے صاحب تصرفے ملاقات کرد ای خواجہ اگر خواہی کہ راہ باطن را بر تو بگشایم راہ
 راہ خلق را از حش و خاشاک و نجاسات و ملوثات پاک کن حضرت خواجہ با اشارت آن مجذوب
 محبوب تادت ہفت سال علی سائر الاحوال کو چہا و بازار ہا را از نجاسات و ملوثات بالمع وجود
 پاک مے ساخت بعد از مدت ہفت سال آن مجذوب مرغوب با خواجہ ملاقات کرد و گفت ای
 خواجہ اگر قرب خدا میخواہی خدمت خلق بے تفرقہ کن یعنی صالح باشد یا طالح فاسق شود یا فاجر
 انسان باشد خواہ حیوان و خوش باشد یا بیورمہ را خدمت اللہ میکن حضرت خواجہ مقتضای امر
 مجذوب خدمت خلق بجائے آورد و روزی بیرون شہر میرفت مادہ سنگے در گور کہنہ بچہ ہا دادہ
 بود تنگی و کرسنگی بر آن مادہ سنگ غلبہ کرد و شیرین داشت کہ بچہ ہا بخورند

ماده سگ از راه شفقت از بچه با جدا نمیشد و بچه با شور و غوغا میگردند حضرت خواجه بفرست میآید
 دانست که ماده سگ از تشنگی و گرسنگی میشه نذار که بچه با و دهد حضرت خواجه در شهر آمد و فرمود کان
 حسن نان نوائی آمده گفت که این خر قه مرا بگیر و چند نان و کباب بده حسن نان نوائی گفت ای
 درویش اگر گرسنه هر قدر که توانی بخور و اگر جائے تعش داری چنانچه کار جوانان است هرگز
 نان مرا مبر تا من گنهگار نگردم و تو آثم نه شوی - حضرت خواجه فرمود که ترا بپای نان میدهم ترا
 باین گفتگو چه کار حسن گفت که من بپای نمی گیرم را بنگان میدهم الفقه حضرت خواجه آورد
 پیر از آب و چند نان و کباب گرفته بیرون شهر برد و حسن از راه سوار الفطن و تحبس عقب خواجه
 پنهان میرفت حضرت خواجه آورد آب و نان و کباب پیش ماده سگ نهاد و دوست بسته
 با ادب ایستاده ماند ماده سگ نان و آب بخورد و غلطان شد و دست و پای بسوی آسمان
 کرد به زبانے که داشت است دعا کرد حسن گفت که من چه چشم خود دیدم که انوار شمار از شفقت
 آسمان به عنایت حضرت رحمان بر حضرت خواجه قطب زمین و زمان ریزان و افشان بود و از
 عرش تا به فرش حضرت خواجه را منکشف شد و من سر خود را بر قدم خواجه نهادم و عذر سوار الفطن
 خود را خواستم و استدعا بیعت و ارادت کردم حضرت خواجه فرمودند که چون ز نام هدایت بدست
 من عنایت کنند اول از مردان من تو باشی - مروی است که امیر المومنین علی کرم الله وجهه برای
 میرفت زیر پای مبارک او مورچه را با نعلی و ملائے حامل شد به زبان نیاز به درگاه بی نیاز عزرا
 داد خواه شد و از شوق دروئے نالید و هر دو دست می مالید می گفت خداوند ادر تمام عمر خود یک
 نفس غفلت نورزیده ام و یک دم عذاب مفارقت از ذکر تو نه دیدم ام مرا معذور دار که از در بیگناهی
 شده ام حق تعالی فرمود اے مورچه روز بازخواست از علی حق ترا در خواست کنم باز به جناب تقدیر
 مآب عرض نیاز کرد که خداوند از علی خطا پیاپی بر من افتاد نه عدا امید دارم که خطا ئے علی را عطا
 فرمائی - آنحضرت صلی الله علیه وسلم حضرت علی را در خواب فرمودند که ای علی چرا بر زمین با پهل
 نه نهادی اگر شفاعت آن مورچه نبودے در مهلکه مے افتادے کارے بناید کرد که بعد از آن
 محتاج به عذر و شفاعت شوی آئے برادران اهل وفا و مخلصان با صفا قصه عجیب که نصیب
 و حصه این غریب است از گوش جان و احسن ایقان بشنوید که روزے در کوچ از کوچهای
 شهر اکبر آباد مے رفتم در وقت غلبه سرازیر بارش وافر گل و لاله مشکاثر گشته سگ بچه در آن
 گل دلائے غرق شده و در مانده ناله بار و نعره های بسیار و فریاد های بیشمار میکرد و در باب

فریاد رسی اور سختی و سختی بمنزل دستم و محقر سب این واقعہ درہمان کوچہ باقلق واضطر
 در مشاہدہ زلف پر بیچ و تاب معشوق حقیقی و محبوب تحقیقی چنانچہ ارباب ذوق و مواجید و اصحاب
 شوق و توحید را می باشد باحیرت و حیرانی و با تمام درد سر گردانی اگر براہ عشق رسیدہ و شرا
 محبت چشیدہ میدانیہ نیز ستم ناگاہ از طرف دیگر کوچہ سگے را دیدم کہ بہ طرف من می آید درین
 کوچہ گل و لالے بسیار بود از خوف انتشار افتادہ رسیدم کہ پیر ہمارا بخش شوند در رفتن مسرت
 و مساقبت کردم ہر چند جہد نمودم سگ بجائے کہ لالے بسیار بود برابر من رسید و با من زبان
 فصیح و کلام ملیح گفت کہ بغیر خدا اصلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ حق جل و علا می فرماید ان اللہ حرم علی
 نفسہ الظلم باعباد فلا تظالموا۔ یعنی حق سبحانہ تعالیٰ می فرماید کہ اللہ تعالیٰ حرام کرد
 ظلم بر ذات پاک خود پس ای بندگان من یا یکدیگر ظلم نکنید پس تو چرا ظلم و تعدی کردی کہ شارع
 عام برائے مرور تمام مہندگان است خواہ انسان باشد خواہ حیوان و مساقبت بمن ظلم است
 در جوابش گفتم برائے خوف بخش شدن بارچہ قصد مساقبت کردم طہارت جامہ شرط جواز صلوٰۃ
 است۔ سگ مرا جواب داد کہ اگر بارچہ بخش گشتی ببارچہ شستن پاک شدی و بخواست کبر و خجرا
 اگر از ہفت دریا بشوی ہرگز پاک نہ شود۔ اگر درویشی از راہ کبر و سگ فقر کند باو مصاحبت
 اہل حق را سزا نیست پیش او بتواضع ایستادم گفتم کہ اگر صورت از من کبر و نخوت ظاہر گشتہ
 اکنون حقیقتاً و معنائیش تو بہر از عجز و شکست افتادم باز سگ بمن گفت کہ شیوہ اہل حق
 ایست نہ اختیار طرف خشک را برائے خود داشتہ و طرف لالے برائے من گذارستہ تصوف
 نہ آن ست کہ تو کردہ۔ راہ اولیائے آن ست کہ توسل بہ دہ سع۔ شرمت با دہزار شرمت با دہ
 این فقیر بہ ہزار شرمندگی و سرافکندگی بطرف لالے بود بہ تشووع و خضوع ایستادم و طرف
 خشک بان سگ گذارستم سگ باز ہی گفت کہ باین عقل ضعیف و ادراک نحیف حق تعالی جلش
 را نمیتوان دریافت طالب کامل حق آنست کہ او را دل دانا باشد و او سطر آنست کہ او را چشم
 بینا باشد و او سطر آنست کہ او را گوش شنوا باشد و اگر از اینہا هیچ کدام نباشد ویرا باید کہ طریقیہ
 ابرار کہ عباد و زہاد و اتقیا و اصفیاء انداختہ کند و بہ طریق صوفیہ مقررین کہ لافرق بینی و متمیز
 در شان ایشان ست والفقر اذ اللہم فہو اللہ ایشان را شان ست و تخلقوا باخلاق اللہ
 نشان ست نہ دراید۔ العاقل تکفید الانذارۃ والجاہل لا تغنیر العبارۃ۔
 و هو معکم انما کنتم و نحن اقرب الیہ من حیل العوسیل۔ وجود خود را با او و

[illegible]

مقام قرب و معیت از ساکنان این طائفه که حاصل ست پائے عقل و علم در این میدان بے
پایان لنگ و گوش هوش و در ادراک اسرار این موطن کرونگ و لنگ بصیرت و علمای ظواهر را در
نظاره انوار این جمال بجز از غمی هیچ واصل نه و عقل عقلا را غیر از جهل هیچ حاصل نه و این معیت
در نیاید عقل و هوش و زین معیت دم فزین نشین و هوش و حصول این قرب و معیت
ثمره قرب نواخل ست طائفه ثالثه را چون جذباتی دریا بد حکم جبل بمن جبل بآیت الله
خیر من عبادة الثقلین به سابقه عمل رفع حجب ظلمات و نورانی شود و بمنابده مرتبه
احدیت ذات مشرف گردد و همه علوم مضاعف و تمام رسوم باطل شود و حدود متلاشی تعریف و تمیز
لاشے گردد و حقیقت لیکن الملک الیوم لله الواحد القهار هویدا و سه کل شیء هاک
الوجه و نور هو الاول والاخر والظاهر والباطن پیدا گردد و هستی موهوم بهستی
موهوب مبدل شود و موج بحر لن الملک برآید ناگاه و غرق گردند دران بحر چه درویش و
چه شاه و خرم هستی موهوم چنان مے سوزند آتش عشق که نه دانه بماند نه گاه و حقیقت
لا اله الا الله و حقیقت توحید و نه نماید و بکنه انا من اهوی و من اهوی انا و بقول
شیرین میدان حقیقت و شاه شکر مبارز معرفت و طریقت حضرت علی کرم الله وجهه فارایت
شیئا الا و رأیت الله متصف گردد و چون این مرتبه علیا حاصل شد حقیقت ایمان و کنه اطمینان حاصل
کرد بر و نصف دائره ولایت و نیمه راه اسلام را قطع کرد و باقی اکثر ماقطع و طوطی در این مقام
و اصل آگاه چنان خود را گم کند که هر چند خود را جوید حق را یابد و چون ممکن گردد اسکان بر فشانند
بجز واجب در و چیز نهانند رباعی روزان تبو بودم و منید انتم و شب با تو غنوم و
منید انتم و من برده بدم و دوش که من جمله منم و من جمله تو بودم و منید انتم و روزی
شخصه بر دروازه سلطان العارفین بایزید بطامے قدس الله سره اتسامے آواز داد این
ابو یزید سلطان در جوابش گفت ذهب ابو یزید فی الذاهبین فی الله یعنی شخص سرود
گفت بایزید کجاست فرمودند که بایزید رفت و گم شد با جماعت که در حق سبحانه گم شدند و تا ابد
الاباد رجوع بوجود بشریت خود نگذرد برادر اول یافت ست بعد از نیافت در آخر کار نیافت
ست چنانچه بصیرت طائفه اولی را در معرفت حالت طائفه ثانیه بجز از انعمی حاصل نه طائفه
ثانیه را در معرفت حالت این طائفه علیه بحر جهل و غمی نصیبه نیست اے سالک آگاه اوصو
بهذه الحکالات شریفیه و المقادیر العجیبه ممکن را واجب نمیکرد و اند و واجب را ممکن

نمی سازد الحق حق و العبد عبد قال الغوث الاعظم کل حقیقه حرامه الشرعیه
 فهو الحاد ویرتک کما یظن ممکن زنگنه عدم ناکشیده زخمت : واجب بجلوه گاه عیان
 تانها ده کام : در حیرتم که این همه نقش و نگار چیست : بر لوح صورت آمده شهود خاص عام :
 هر یک نهفته لیک ز مرآت آن در که برداشته ز جلوه احکام خویش کام : باده نهان و جا
 نهان آمده پدید : در جام عکس باده و در باده عکس جام : گوید آنکس دین مقام حصول
 که تجلی نماند حصول : و حصول این مرتبه ثمره قرب فرایض است - طائفه رابعه که وصول ایشان
 از راه اصطفا و اجتناب و تدبیر است از احوال ایشان چگونیم وجه نویسم آنجا عبارات
 منتفی و اشارات فتهی است بیان در آنجا عین شارس علم آنجا عین جمل است قال الغوث الاعظم
 سَأَلْتُ عَنْ السَّرِّ مَا عَلَّمَهُ الْعَلِمُ قَالَ السَّرُّ جَهْلُ الْعَلِمِ - ای برادر چون عالم نماند علم
 از کجا ماند آنجا همه عرفت بلی برینی است لظنم قرب حق یا بنده دور است از قیاس :
 بر قیاس خود نه آنرا اساس : قرب نه بالا و پستی رفتن است : قرب حق از قیدستی رفتن است
 سخن اقرب گفت من جل الوری : تو فکند تیر فکرت رابعه : این محبت را نباید عقل و هوش :
 زین محبت دم مزین نبشین خموش : قال الغوث الاعظم من امر دان یسین الحی
 بِالْمَقَالِ فَقَدْ لَفَّ اَسْرَارُ احض خواص اولیا را ازین مقام بهره نیست و بجز از اعمی و جهل
 هیچ نصیته نه زیر اچار این مقام قرب و محبت خاص مقام انبیا و رسل است مگر بعضی اولیا را که
 بتسبیح حضرت نبوت علی مصدرها الصلوة والسلام و اصل گشته باشند که بصیر اولیا در انوار
 این قرب و محبت منتفی میگردد چنانچه بصیر و برق خاطف ستر می شود آه برابر بدایت
 باین مرتبه علیای عنایات از لای نیست ذلک فضل الله یؤتی من یشاء والله یختص
 بِرَحْمَتِهِ مَنْ یشاء و حصول این مرتبه علیا ثمره بین القربین المذکورین است که اعتدال از
 خاصه آنحضرت صلی الله علیه وسلم و انبیا و رسل و بعضی اولیا را بقدر استعداد آن هم بهره و
 نصیب است - اے سالک آگاهان من و معلم و موصل کمال این راه عشق است و بس فتشال
 الله کما عشقه و محبت حتی سز قنا الله ایانا و ایاکم عجایب اسرار و غرائب
 تجلیاته و انوار کلامه کلام مشنوی المولوی المعنوی : شاد باش اے
 عشق خوش سودا اے ما به اے طیب حبله ملتها اے ما به ملت عاشق ز ملتها جداست : عاشق
 را از مذهب و ملت جداست : آنکه عاشق نیست او در آپ در صورت خود بیندای صاحب نظر

صورت عاشق چو شد فانی از وی پس در آب اکنون گرا بیند بگونه عاشقان راشد مدرس
 حسن دوست : دفتر و درس همه شان روے اوست : آتش از عشق در جان بر فروز
 برسد فکر و عبادت را بسوزد : آن طرف که عشق می افروزد در : بوضیفه شافعی درسی نکود
 عشق آن شعله است که چون بر فروخت : هر چه خبر معشوق باقی جمله سوخت : مانند الله
 باقی جمله رفت : شاد باش ای عشق شکر است سوز رفت : در گویم عقل با را بر درود :
 در نویسم بس قلبها بشکند : بعد ازین اگر شرح گویم آنچه : زانکه شرح او رای گوی است :
 در نیاید حال خسته هیچ خام : پس سخن کوتاه باید والسلام

چون ساکب در شغل خود را فانیست و علم فنا خویش در مشاهده و آمد و اصلا از وجود او علم
 او نشان نماند صاحبان این طریقت این را فنا میگویند و چون علم فنا هم بیکه برقت که علم العلم
 هیچ نماند آن بر افتاد فنا گویند و فنا را تم خوانند و نزد من آنست که چون از کثرت ذکر این حالت
 بر اینکس روے دید و خیال این فنا مدام ملاحظه بماند تا که ملکه گردد که وجود و هوش و گوش و
 و عقل و فهم بر آن کس منکشف گردد که من تمام فانی ام به نسبت خود که در من هرگز بقائیت
 و این علم من گردد و ذایل نشود چه هیچ حرکت و سکون از خود و از غیر خود نیاید مگر از خدا جل جلاله
 پس هر این کس فنا را تم آمد من عرف نفسه بالفناء و چون خود را مع تمام مخلوقات عدم محض
 وید و فنا مطلق شناخت و حق تحقیق خود بیکه دریافت نه بد یافت خود بلکه به علم پروردگار
 خود جل جلاله فنا تمام شد و بازلان وجود و موهوب خود را تملک بقیومیت حق قائم دانست که
 که در هر آن قائم مطلق و موجود و حق را موجود و قائم میدارد و مدام مدد وجود از آن طرف چنان
 فیکه را از روغن تازه در چراغ مدد میرسد که با و قائم من و جمیع مخلوقات بدین دستور پس
 درین مقام خوف و رجا بیکه از غیر حق بر خاست - حقیقت فنا و بقا را این کس را منکشف شد
 پس در هر کس فنا و بقا در یک ذات واحد بر تبه کمال آمد پس در هر آن که فناست بقا هم با
 اوست مقام فنا فی الله و مقام بقا بالله همین جا اتمام یافت و السلام علی رسول الله و آله و صحبه
 و تابعیه - ذات حق سبحانند تعالی من حیث هی شجر و لا عن الا سماء و الصفا
 و النسب و الاعتبارات - مدبرک و مفهوم و مشهور و معلوم یکچس نتواند شد
 و محکوم علیه هیچ چکے نیگردد و لیکن باعتبار التحلیات و النسب و الاعتبارات
 علی قدر الطافه البشریه و الاستعدادات معلوم و مشهور میگردد و ان حقیقت

مختلفہ و محل تجلیات متنوع ظہور سے یا بدست نزق باہر کیے خطبے و حقے است بہ معاد و مبدیہ
ہر یک ز اسے ست بہ بدان اسم اند موجودات قائم بہ وزان اسم اند در تسبیح و تہلیل
بید رہر یکے را مصدر سے شد بوقت بازگشتن چون دے شد بہ از ان در کا مد اول ہم بد
اگرچہ در معاش او در بد شد بہ و تجلیات حق سبحانہ دو قسم ست جلالی و جمالی۔ جلالی چون
اعدام و کفر و شرک و ضلالت و اضلال و اہلاک مطلق و استیبار حق و اعوجاج از ہم قوم
و انحراف از صراط مستقیم و این امور را شارح بشیطان نسبت فرمود و مظهر اتم و مجلا
اکمال این اشیاء البلیس آمد و اعوان و تابع او و لہذا ہر چیزے کہ ازین امور یافتہ شود ان
صفت را اضافہ بشیطان کنند و نیز حدیث **اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰی سَبْعِیْنَ اَلْفَ حِجَابٍ مِنْ نُوْرِ**
و ظِلْمَتِهِ مشعر آن ست کہ ہر چہ نورانی ست چون ایجاد و اظہار و لطف و رحمت و علم و یقین
و اتوال و مقامات و معارف و اخلاق حمیدہ ہمہ جملے و رحمانے اند و ہر چہ ظلماتے است
چون اعدام و بطون و فقر و جلال و جہل و گمان و خطا و تسبیان و رسوم و عادات
و جملہ اخلاق ذمیمہ جملے و شیطانے اند **یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوٰہِ**
لَعَلَّکُمْ تُفْلِحُوْنَ **لَیْسَ لِلّٰهِ اَلْحِجْمَةُ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ وَالصَّلٰوۃُ عَلٰی سُلٰلِہِ الْحَمٰدِ**
وَآلِہِ اَچْجَمِیْنَ۔ ابا بعد ابلخ سلام محبت النیام از درویش و الرشید عبدالرحیم خجابت
فضائل و فواضل باب کمالات الکتاب مرکز ولایت مخزن ارشاد و ہدایت اخوے اعزے
شیخ محمد زاد اللہ العزت و ابجد۔ واضح آنکہ ہر درد و غم و عشق بوالہوس را ندہند بہ ماولے
سمندرے مگس را ندہند بہ ہم مورچہ را ملک سلیمان ندہند بہ عز و شرف شاہ حسن ندہند
طایبان حق ہستی دارند کہ بکونین سرفرو نیارند **اَلْحَبۃُ سَیِّئُۃٌ اَلْعَارِفِیۡنَ اَیُّ یَدٌ وُجِیۡہُ**
اَلْکَاۡنُ الدُّنِیَا سَیِّئُۃٌ اَلْمُؤْمِنِیۡنَ اَیُّ یَدٌ وُجِیۡہُ معرفت کمالہ۔ اگر وعدہ دیدار جمال یار در
بہشت نبودے ہرگز ذکر بہشت از زبان ایشان کسے نشیدے و دوزخ چون حالے از
جمال ست بنا بر ان موضع قہر و جلال ست و از نیجا ست در بار رسول مقبول علیہ و علی آلہ
التحیات و التسلیمات **اللّٰہُمَّ اِنَّا نَسْأَلُکَ الْحَبۃَ وَنَعُوْذُ بِکَ مِنَ الذَّارِیۡہِ** اگر دو حقیقت
رضامنندے حق حل شانہ از مستندی بہمان و غضب از مستدعی عنہا ہویدا گردد و انجہ از
سلطان عارفان پیشوائے عاشقان بانیہ یل سبطائے قدس سہ السامے منقول ست
کہ اگر ہر زبان او ذکر و نیار فتنے و ضو ساختے و اگر ذکر بہشت و نعیم حقیرہ رختے غسل کردے

اذ انکه دنیا جہت است بذرکاو وضو و لے و عجبے جائے قضائے شهوت است بذرکاو غسل
 اصرے پس از جہت ارشاد طالبان و امداد سالکان است کہ زہار آہنار الذاتہا مطلوب
 و محبوب خود سازند و ذکر آہنار اور دل نگارند و ذکر آہنار بر زبان نیارند و اگر سہواً ذکر گرد
 تبویہ و استغفار تعمیل نمایند وضو و غسل از لوازم کمال توجہ استغفار دارند۔ اے برابر
 قصہ مردان و دیگر و مخدثان و متونشان و دیگر قال علیہ الصلوٰۃ والسلام طالب الدین
 مؤمن و طالب العقبیٰ مذکور و ایضاً قال علیہ الصلوٰۃ والسلام الدین
 حرام علی اہل الآخرۃ و الآخرۃ حرام علی اہل الدینا و کذا یحرم علی اہل اللہ
 ۱۔ تو و طوے ۲۔ او قامت یاریہ فکر ہر کس بقدر ہمت او ست ۳۔ قیمۃ اللز بہتر جہ
 مقصود است معبودت ۴۔ گر گل گذرد بخاطر گل باشی ۵۔ در بلبل بقرار بلبل باشی ۶۔
 ہمت عوام کا لانعام ہمہ پوست و ہمت صالحان و عابدان ہمہ ازوست و ہمت عاشقان و
 عارفان ہمہ اوست ۷۔ نیست بر لوح و لہ جز الف قاست یاریہ چلکم حرف گیارند او ستادم ۸۔
 اہل الدینا فی نیران مبین و اہل الآخرۃ فی ظہران مبین و اہل الحجۃ و العرفان
 فی شہود و عیان مبین لولا الحق الخیرت الدینا۔ منقول است و اہل انجمنہ بکہا کلام
 مقبول است۔ بحق شان حیات مزخرفات فانیہ را و مہوات آنے را بر غیم مقیم ایدے
 سرمدے ایتار کردن و بلہ شان حیات از قصور بہت حور و قصور اختیار نمودن و از حققت
 و بیان طلب بستان کردن و از طلب کمال و جمال حضرت حق باز ماندن کا عیب و ایا
 اولی الا کصار و تفکر و ایا اولی الا فکارہ شعر۔ سوف تری اذا انکشف
 الغبار ۱۔ افرس حقیت مرحلت ادھمار ۲۔ ۳۔ یہ دانی جو روشن شود این بخاؤ
 کہ بر لاشہ یا بر اسے سوارۃ اللہما قطع عنی ما یقطعنی عنک و خلاصا عن
 الملامی و اسرار حقائق الاشیاء کما ہی پس دل و زبان را از ذکر دنیا و عجبے باز دایم
 در وسعہ حقیقت کار آریم مقرران آد و محرمان در گاہ در طے مقامات عالیات بند نشوند و باوقات
 در مقامات خرسند نگر دو و سلوک اجمالے را پس بند نہ کنند تا اول حق مقام فرو تر نکنند عجز
 بمقام برتر نہ نمایند

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ وَالصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سُوْلِهِ مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ جَمِیْعِیْنَ
 اَنَا بَعْدَ رَافِقِیْ حَبِیْبِ الرَّحِیْمِ بَعْدَ اِسْلَامِ خَیْرِ اَنْجَامِ بِحَمْدِ اَنْ عَاشِقِ اَللّٰهِ و عَارِفِ اَسْرَارِ دُرُگاہِ مِیَا

شیخ محمد بن محمد و اضحی آنکه عمر عزیز را بغیر از اعمال صرف باید نمود تا در آخرت خاست نشود اگر چه هیچ
 حسنات حسنه اند لیکن حکم حسنات که لا یورس سیئات المقربین حکم دیگر دارند لا یعیر فی الا
 العارفون والعاشقون ولم یعیر فی العلماء الکاملون سلطان العارفین باینکه
 گفت توبه الناس عن الذنوب وتوبتی عن قول لا اله الا الله وصطفی صلی الله
 علیه وسلم فرمود افضل ما قلت انا والنبیون من قبله لا اله الا الله کس ندانند که باینکه
 قدس سوره محافت کرده است آن لا اله الا الله نیز زبان است نه بل لا اله الا
 الله گفتن دیگرست و لا اله الا الله دانستن دیگرست و لا اله الا الله شدن دیگرست -
 پس توبه سلطان العارفین اند و در جمیع اوقات که مرتبه اول است فافهم اینجا یعنی مانده شروع
 در اثبات است و بحکم العشق ناری فی القلوب یحرق ماسوی المحبوب والمحدث اذا قوی
 بالقدر لم یبق چیزی مانده در بعضی معشوق که عاشق سوخته گردد و چون عاشق سوخته شد در بعضی
 مظهر عشق می ماند و در بعضی معشوق مازایث شیدا الا و رایت الله مظهر اول است -
 چون از توجیه عشق نجومی بجهان بی خوابی توصال جو و خوابی بجهان بی بیداری توصال
 تو مرشد یکسان بی عشق توبه و نم ندارد سلمان بی بنی از نانی است علی اختلاف
 الاستعدادات اختلاف المحالات درس و تدریس بی حضور لقا فقه ربانی است
 و تضحیح وقت و انجم در سینه است درسی نه اما افتراق بنیاد الاقران ثم الاقران دوام شهود
 و حضور و انقب العین دارند و در هر چه مشغول باشند عین وصل است و اگر شهود و
 حضور مشغولی بصلوة و تلاوت اند عین و بال سه سر رشته دولت ای برادر کفایت
 اینهمه گرامی بخیارت گذارند دائم همه جا با همه کس و همه کاره میدارند بخت چشم دل
 جانب یاری قل الله ثم ذلهم الله الله الله میان محمد معظم را معلوم آنکه غفلت
 ولو کان ساعته کفرست مسلمان باید زیست بی یاد خدا زیستن بصورت مرگ است بلکه
 بدتر از مرگ و میان دلداری یک راجه نویسم که خود و انا و فحیده اند آنچه احسن و اهم باشد
 مشغول باشند و دیگر نوشته بودند که کتاب می نوشته باشند محمد و ما چون فرصت کم است
 نوشتن میسر نمی آید باین هم هر چه شما بنویسند در باب ادعای و جوابی و شرحی نوشته
 خواهد شد و بی سائل میسر نمی آید امام شافعی رضی الله عنه فرمود علم عالمین
 نمیرسد و تمام علم من باین سئله صوفیه نمیرسد الوقت سیف قاطع فعلیک الوقت

شیخ مآب حقائق و معرفت الکتاب برادر شیخ محمد و شیخ معظم و ولد ابریک از درویش
 و ارشید بعد از سلام خیر انجام واضح آنکه آنوقت سیف قاطع پس لاجرا سعی تمام در حصول آگاهی
 دوام باید کرد که سعادت در عبادت و شقاوت در فراغت التصوف کلمه جمل لا یختلط
 فیہ ہزل کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دائم الفکر متواصل الخمر - ہر چه
 از حق باز دارد از خود باز دارد ما شغلت عن الحق فهو صمت و دنیا ک - چیت دنیا
 از خدا غافل شدن : نے قماش و نقرہ و فرزند و زن : بمطالعہ کتاب و مذاکرہ علم چندان توکل
 کنند کہ داخل در العلم حجاب ال - کبر گردد و باید کہ چنان کنند کہ واصل العلم رفع حجاب گردد
 علم حق در علم صوفیہ کم شود : این مثل کے باور مردم شود : وصیت بزرگانست کن طالب
 الاستقامت ولا تکن طالب الکرامت اوقات عزیز را مستقیم شمار و انفس خود را بے
 آگاہی گذار کن للہ والا فلا تکن باید کہ دراز دیا و کیفیت و کیت نسبت کوشش کنند
 ۵ تو ز خود کم شو کہ توحید این بود : کم شدن کم کن کہ تفرید این بود : سأل الغوث الاعظم
 عن الرب عن علمه فاجاب اللہ تعالیٰ حبل العلمہ - فامم - چنان باشی کہ خود را رخت
 بر آری و دیگران را نیز بحکم آیتہ کریمہ فاستقم كما امرت ومن تاب معك - اللہ - اللہ - اللہ
 و ليس فی الوجود سوى اللہ - ع - قلم انبیا رسید و سر شکست : : : : :
 حامل و مصلی و مسلماً - اما بعد از احترام العباد و عبد الرحیم بعد از سلام خیر انجام محبت واضح
 آنکہ اے برادر کار عاشق سوز دوام و ساز تمام ست و شیوہ معشوق کرشمہ و ناز است و طریقہ
 عاشق ہمیشہ عجز و نیاز زود و دین ہمہ پیران رہ را بہ محاسبہا بخون دل خضاب است :
 ہمہ مردان درین رہ زین مصیبت : حکمران نشند و دلہا کباب ست : فرض عشاق ست
 توجہ دوام و ہر چه آن حضرت وے را باز دارد بروے حرام ۵ کل نوم علی الحب حرام
 قال علیہ الصلوٰۃ والسلام من شغلت عن الحق فهو دنیاک وصنمک ازان لا ابلے
 یعنی عارف شبلی پرسیدند کہ ما صفتہ العارف قال ہم یکیمہ عی - قول حبیب الشی
 یعی و یصم مویدا این ست ای برادر چون لا اله الا اللہ را ہمیدی و کل فی ہا لک الا
 وجہہ را دانستی ستر ما ایت شیعہ اکلا و رایت اللہ فیہ را معلوم کردے پس ہر چه روی
 آری بحق روے آوردہ باشی ہر چه بینی حق را بینی ہر چه شنوی حق را شنوی ۵ این ست
 کمال مرد و راہ خدایہ در ہر چہ نظر کند خدا را بیند : اے برادر زہد تقوی مرتبہ علیاست اما

عشق مرتبه دیگرست در قول حق سبحانه جل شانه یا ایها الذین امنوا بالله ورسوله رفی است
 و در قول صحابه نومن ساعته ترب است که اهل ظاهر چه دانند هر که او چون پوسف گم گزینست
 گرچه ایمان آورد و در نیست پنهان که هر که لا اله الا الله بدل گفت بشرف ایمان حق مشرف شد بهیهات
 بون بعید بهیهات - قول سبحانه و ما یومن اکثرهم بالله الا و لهم مشرکون و قول علیه
 السلام اهل لا اله الا الله کثیرون و المؤمنون قلیلون و ال بریطی است که اهل دل دانند
 محبوبان آب و گل - چون نسبتی توشد محقق به خیز و همه نعره انا حق به اینجاست نهایت طریقت
 اینست خلاصه حقیقت به واصلان بآن رتبه کمال دمی نیاسودند هر نفس را نفس و البتین شمارند
 و آن خود را آن مرگ انگارند مجاهدان چون از کلفت رسته اند مشاهده یافته اند هر چه کند بافت
 کنند به کلفت قاهر رسول الله صلی الله علیه و سلم حتی یومرمت قد ما صحابه عرض
 کردند که در شان تولى خفض لك الله ما تقد من ذنوبك و ما تلخ و ارد شده است چرا
 تعب می کشی فرمود افلا اکون عبد الشکور خواب و بیداری یکسان باید کرد تا مرتبه حیات قلب
 میسر شود نه پندار که مهربت از دل عاشق رود هرگز به جو میر و مبتلا میر و جو خیز و مبتلا خیز و
 میر به ولا استفسار ماندن و کیفیت سلوک کرده بود گفتم در حق ماندن کن فی الناس کاحد
 من الناس و کیفیت سلوک رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله اظهر زیادتى
 استعداد نمود و طلب اذن تجرید نمود و گفتم که بایک حرف میگویم و این اختصار شمس است این کار
 مصلحت نیست هم رند عالم سوز را با مصلحت مبنی چه کار به همه اختیار دارد هوس دیگر و عاقبتی
 دیگرست - الحذر الحذر باین الامار و المدر

سبحان خالق که صفاتش زکریا به بر خاک حجر می قلند عقل انبیا به گردن رسال همه کلمات خلق
 فکر می کنند در صفت غرت خدا به آخر بجز معترف آیند کای آله به و البته شد که هیچ ندانسته ایم به
 و الصلوة علی المظهر الا تم و الا کمال مجله الا احسن و ال جمل محمد ال محمول
 و علی آله و اصحابه الا کمال - اما بعد از درویش و الرشید عبد الرحیم این کلمات کتاب
 ولایت تاب علم فروغ و اصول ماهر طریق الاصال و وصول اعنی برادر م میان شیخ محمد عبد از
 سلام خیل انجام مطالعه نمایند برادر مرا هم توجیه قلب اهل قلب توحید است قال علی صبی
 الله عنه الا خلاص فی التوحید هو سلب الصفات و اسقاط النسب و الا حنا فانت
 نکته در اثبات اسم ذات بعد از نفی بهمین است عمره صرف باید کرد و حسی بلوغ باید نمود که نفی

ہر معلومے و مہوہے باید کرد و اثبات مجهول باید نمود کہ کار مقرر بان ہمین ست حسنات
الابرار سیات المقرین سر آفاقے و الفیہ کار مبتدیان ست و متوسطان عالی ہمتی را ازین
ہر دو گذشتن واجب ست سیر و سفر بارے و کمر ست و بار در آغوش دیگر و انامن آہوے
و سن آہوے اما اصحاب طریقت را لازم ست کہ در ہر نفی اثبات کنند و در ہر اثبات نفی کنند
خواہ نفی و اثبات خواہ با اثبات خواہ بمراقبہ علیک و السلام ایچہ نوشتہ شدہ است
اور مطالعہ نمایند خوانہنود کہ وقتے ست تتمہ وصیت آنکہ یاد دوست یا بادوست و ہر چہ
جزاوست نہ نکوست نہ نکوست ہر کہ در دوام آگاہی کوشش و روے بعد صرف آرد نیکو
ست و السلام و الاکرام۔

از درویش دلریش عبد الرحیم برادر مخد و دلدار بیگ را بعد از سلام معلوم آنکہ قل
اللہ و ذرنا سوے اللہ در دوام آگاہی سعی بلیغ نمایند و تکیہ بر زندگانے بناید کرد و حکم خیر
الناس من ینفع الناس۔ خلق را بخدا باید رسانید آگاہ باش آگاہ باش آگاہ باش۔
حاصل او مصلیہا و وصلیہا آن بعد آن سالک طریقت و آن طالب حقیقت و آن والی در گاہ
اعنی اتم عبید اللہ جعلہا اللہ تعالیٰ من الذکرات الواصلات و من القائنات والفاصلات
و ہر تہم اللہ الفناء و البقاء بعد از سلام خیر انجام مطالعہ نمایند کہ باشغال ظاہر و چندان
مشتغل نہ گردند کہ از علو احوال باطنہ بازمانند قال علیہ السلام من ابتلی بالسفس الظاہر
فقل و من السفس الباطن دل بیدار بدست آساگر تعلقات کونین بر تو افتد ذرہ حجاب بر
دل تو نیست صاحب الطریقہ و الحقیقہ حضرت خواجہ نقشبند قدس سرہ آیتہ کرمیہ را کہ مجال
لا ثلثی بہم تجارت و لا بیع عن ذکر اللہ اکثر بر این معنی حمل می فرمودند اگر چہ از عدم تجارت
و بیع مراد تجرید ازین ہر دو باشد ای لا نشغلون باہر من امور الدنیا و المعاش لکن ثلثہ
اشتغالہم بذکر اللہ حسن قال و بہت حال در دوام ذکر ذی الجلال ست و وبال و بحال
و غفلت از حضرت قہار ذی الجلال ست دل بدست آراندیشہ باو کمال ہر چہ خواہی بکن از
کام از درون شود آشنای برون بیگانہ باش و اینچنین زیار و ش کم می شود اندر جہا
قال علیہ الصلوٰۃ و السلام الصوفی ہو الکان البائن النوث و ذکر مرت در راہ
خدا بیچ و خلع نہ دارد و ناسے کہ عشق خدا دارند رجال اند و رجالے کہ عشق خدا نہ بدتر از
نسا طالب المویے مذکر ہر کہ باشد و طالب العقبہ محنت ہر کہ باشد و طالب الدنیا سو

ہر کہ باشد ذکر چندان کوشد کہ کلفت از میان بر خیزد و اشتغال ظاہری مانع اشتغال باطنی نشود
و علی الدوام یعنی در خواب و بیداری ذکر جاری گردد بعد از ان ہم ذکر رود ہم مذکور ظلم اینچہ رسید
و سرش بکست۔ دوم آنکہ طالب را اول توجہ بر قلب صنوبری باید فرمود چون توجہ مذکور استقرار
یابد بعد از ان توجہ بجمع دلالت باید کرد اول بر تحویف قلب و چون علامات و انوار تحویف مذکور
حاصل آمد توجہ بجمیع ثنائی باید فرمود علی ہذا القیاس حال تحویفات دیگر جواب استفسار سیو نم است
کہ شیخ توجہ بر قلب مرید کند بعد از ان کہ توجہ اندکے استقرار یابد توجہ باندرون قلب کند بعد از ان
توجہ بجمع قوے و اعضاے وے نماید سر یا تا والقار ہر شے کہ خواہد بکشد خواہ نسبت ذکر خواہ نسبت
جذبہ خواہ نسبت شہود خواہ نسبت فزایا القار صحت و برائے سلب نسبت ذکر و سلب نسبت
جذبہ و سلب نسبت شہود۔ والسلام۔ لیکن بحال سبب بعضی موانع آمدن مسیر نمیشود
انشاء اللہ تعالیٰ العزیز قصد مصمم است کہ البتہ فقیر آنجا خواہد رسید و این ضعیف را چند روز آزار
اطلاق و حرارت بود مکتوب مرغوب نوید صحت آورد لیکن چون نقاہت بود جواب استفسار ہا مفصل
نوشتن میسر نیاید انشاء اللہ تعالیٰ من بعد فضل نوشتہ خواہد شد۔ جواب استفسار اول آنکہ
التر اہل طریق نسبت رابطہ را بر ذکر مقدم دارند نیز دین ضعیف معمول آنست کہ نسبت رابطہ
باز ذکر جمع باید کرد تا حقیقت ذکر بوجہ احسن و اولیٰ حاصل گردد و انوار نسبت رابطہ ذکر و انوار ذکر در
نسبت رابطہ بوجہ اہل ظہور باید کہ طالب از ہستی خود دعاے شود و بہ ہستی برتر خستہ گردد و
بیکر کند و جمع نماید بین رابطہ و ذکر پس نسبت ذکر رابطہ نخواہد بود بیکہ از برتر رخ صادر خواہد شد
کہا انجم العبادۃ و الشہود فی مرتبہ جمیع انجم

بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ الحمد للہ رب العالمین و الصلوٰۃ والسلام علی رسولہ محمد
و آلہ اجمعین۔ اما بعد تا نیت سبحانی و توصیفات ربانی متوالیہ و متکثرہ بجناب آن عارف
کامل و عالم عامل مقتداے طالبان اہل شہود و یقین زین العابدین قدوۃ العارفین باد بعد از
سلام محبت التیام باشتیاق تمام و اخم آنکہ مکتوب مرغوب رسید از مطالعہ آن فرحت کثیر
حاصل گردید از مطالعہ استقامت اوضاع و حصول احوالات عجیبہ کہ موعود مندرج بود حمد و
و شکر حق تعالیٰ بجا آورده شد۔ الحمد للہ علی الخدا و اشتیاق فقیر را بر اشتیاق خود قیاس کند۔

برادر دینی محب یقینی یعنی صلاح آثار میان شیخ عبداللہ جو ہمیشہ بیاد حق محفوظ و در حفظ وی
محفوظ بود ذکر و شاکر باشند بعد از سلام آنکہ مدت ست بدعاے و سلام و بیامی و حفظ

وزبان مشاعر نساخته اند از جمیع خاطر فقیر نگارانت که حسن عروسی را بکدام موسم قرار داده اند
 چونند و چگونه اند و احوال چیست و محتایق و معارف ظاهری و باطنی خود بشمار و حقائق نموده بفرستند
 که در کدام سیر و سلوک هستند فکر در کارے کن که بحر حق را بنده نشوی و کارے کن که فردا شتر
 نشوی حیات دنیا سهل است غافل بودن از حق مطلق جهل امروز که در دست دوکان است گوی
 در میدان است نیز بیا که وقت بجرائے رحمان است والا فردا نه گوئے در میدان پالے و نه در دست چوگان
 دنیا فانیت با حق مشغول بودن سعادت دو جهانی ذره یاد و آگاهی به از هزار بادشاهی طلب
 مولے از همه اولے اندیشے اہل معرفت در طلب دوست باعث خلاصی اوست کہ خلاف نفس
 فرض عین و ضیافت حق سعادت دارین اہل یاد همیشه شاد اگر چه در معاش ضرور رضامندی است
 و سلطان است اما در معاد ضرور تر رضامندی رحمان است رضامندی حق در کار است تدبیر دنیا
 و اہل دنیا چاہے اعتبار است و دنیا روزے چند است عاقبت کار یا خداوند است و خدا متہائے دینی خود
 را طالب باش و ہر نفس غالب اگر در خانہ کس است یک حرف بس است۔ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖
 حق سبحانہ تعالیٰ جل شانہ آن محبت حقیقی دوست حقیقی مشیخت آب کمالات و الکتاب برادر میان
 شیخ عبدالوہاب جیور ہمیشہ در حفظ و حمایت خویش داشتہ کمالات و غائبات مقام خود بمحض فضل
 و کرم خویش عنایت فرماید۔ اخوت پناہ و وجود گفتن کفر شرعیت است و دود موجود دیدن کفر
 طریقت ۵ تو مباش اصلا کمال این است و بس۔ ❖ ہمد باید نمود و سہے بلین باید کرد و چندان جہنم
 ذکر بر سنگ دل نے کہ آتش محبت شعلہ گرفته کونین را و گویندہ را بسوزد چون تو مانے خدا نماند
 و بس در یک خانہ دو مہمان نگنجد اوقات خود را موظف نموده احیاء اوقات شریفہ را لازم و واجب
 گیرند و مہمور دارند اما م شافعی رحمۃ اللہ فرمود۔ علم علما بہ علم رسد و تمام علم من بآن یک قول صوفیہ
 نمیرسد کہ آن وقت سیف قاطع ہندی آگ گنگنی جہونیری جونکے سولا و ہد بعضے اشتغال
 بعضے کفر و اندر چر جائے دنیا۔ قال علیہ السلام۔ الدنیا حرام علی العقیب و العقیب حرام علی اہل
 الدنیا و کما ہما حرامان علی اہل اللہ آخر کار ازین جہان گذشتنی و این را گذشتنی است فلاح
 الیوم اختیار مانتع الغد اضطرار قل اللہ ثم ذرہم۔ و لسلامہ برادرم خواجہ احمد علیہ
 بذکر الحق و کمال اشتغال عن غیر الحق برسد۔ السلام علیکم و علی جمیع الاحیاء و الابرار مجارے
 مور موجب حمد و شکر است حق سبحانہ جل شانہ گرفتاری خود عنایت فرماید و خلاصی از غیہ خود
 مرحمت نماید کہ راست قال علیہ السلام مع یالیت رب شمل لم یخلق محمد

۱- تو کاش نبود ای سراجی بزرگست همه خاد باقی ۲- لولا المات برق نور القام ۳-
 من جمعی الجود و حی الکرم ۴- من یخرجنا من ظلمات العدم ۵- اویجها من
 هفوات القدر ۶- پاک خداوند که ذات وصفات تو تعالی و تقدس مدرک و مفهوم حکیم
 بتواند بود خلیف که بدلات لفظ و عبارت بدان اشارت تو ان نمود و عشق است برون ز
 پرده نور و ظلام ۷- خارج ز احاطه محمول و افهام ۸- خواهیم که بخوانم اش لبذنام انا بهر ترار است
 که گنج در نام ۹- وصلوات نامیات و نیجات ذاکیات بر حبیب او که آینه جمال و کمال و دست
 تعالی شانه و مفتاح خزائن جود است عم احسانه انا بعد از احقر فقیر عبد الرحیم بعد از ابله غلام
 محبت و شوق الیتام حجاب کمالات الکتاب فضائل و فوایل باب مقتدای سالکین خلاصه لاد
 واصلین سلالة احفاد حریفین اعنی شیخ زین العابدین و اوضح آنکه مکتوب مرغوب و احسن ساعات
 و ایمن اوقات رسید چشم را نوری و دل را سرور و حال گردید مندرج بود که بسبب جذبه الهی
 و توجه صرف آگاهی دوام روئے نماید در کیفیت و یکت ساعت بساعت افزایش و تمام هستی
 موهوم در عطار و دوستی موهوب عطا شود و در شهود و اجبی آثار وجود اسکانی بالکلیه
 مفصل گردد و آثار و انوار وجود حقانی در ظهور آید و از مقام قرب نوافل گذشته در مقام قرب
 فرائض در آید افراد انسان چه بلکه اشخاص حیوانی متاثر این نسبت شوند چنانچه محمد قلی
 نام مخلص فقیر هر وقتی که از نسبت جذبه آگاهی متاثر می گشت اسب از رفتار می ماند چون
 مغلوب این نسبت میشد اسب بر زمین می افتاد و چون زیاده مغلوب می شد نقر هم مغلوب میشد
 و می افتاد و بعضی اجهان بعضی حیوانات از نسبت این احقر متاثر شدند و دانه و گاه را ناسه و
 گذاشتند و طاقت شکر نداشتند و مردند و قصد بزرگان این طریقت و متاثر شدن حیوانات بحد
 تو اثر رسید و مشاهدات کثیره واقع شده لیکن از بعضی اکابران وقت آثار صرف ظاهر شود
 که ما مور شوند و از بعضی آنوقت که مغلوب نسبت شوند و از بعضی المکلبین هر وقتی که ایشان بخوانند
 و عجب تر آنکه در ایام جوانی بعضی یاران وقت توجه چنان متاثر شدند که جنبه ایشان در موارفت
 و باز بر زمین آمدن توقع که چند مرت در دوام این نسبت جد و اجتهاد نمایند که بحد دوام رسد که اثر در
 جمیع یاران ظاهر خواهد شد و نیز مرقوم شده بود که برود و جنبه نیز متوجه این جانب باشند مخدوما
 مشفقاً از بعد نوشتن این مکتوب بعد عصر روز پنجشنبه زیاده توجه نموده خواهد شد و اثر زیادی
 نیز ظاهر خواهد شد ان شاء الله تعالی و نیز مامول آنکه خود را از درس و تدیس مطالعه کتب

موقوف دارند و اوقات شریفه را بتوجه تمام علی الدوام بآن نسبت می کنند و حرف گو کاغذ
 سیاه کنند. دل که تیره است که چو ماه کندش حرف و صوت را در دل نیارند بلکه در پیام
 نسبتی زیاده از نسبتی که در نقطه است حاصل گردد و ذکر درین مقام چون و سوسه است و مقام
 ذکر دل از ذکر باز داشتن در حضور این نسبت از جمله فرائض واجب است زیرا که
 چه این نسبت حقیقت ذکر است و جائی که حقیقت حال است تخیل الفاظ و اقوال را چه دخل مشغله
 هر وقت که این حقیر در ملازمت قدوسه عارفان حضرت خواجه خورشید قدس سر میفرمیدیم همین
 وصیت می فرمودند که خود را از درس و تدریس و مطالعه کتب و حکایات خیر ضروری بکشد و در
 و خود را بالکلیه بآن نسبت کار که ناکزیر همه گزیدگان است الحق که تکیه بر اینها بود و آنرا بحیثیه آن
 نسبت ظاهر نمیشد و چون ازان چیز یاد دست داشتیم آنچه میخواستم یا فتم و اگر قصه ها و توجیهات تصرفات
 آن برگزیدگان را بنویسم و قریب باید مشتقا بسیاری از اکابر این طریقه نسبت آگاه و
 مشاهده را بحیثیتی که وجود مشاهده آگاه در میان نباشد تخیلی ذاتی ندارند بیهاست بیهاست تخیلی
 ذاتی بر اهل بعید ترست و در در قایله که کیف الوصول الی سعال و دو و نهان قال
 الجبال و دو و نهان صیوف و منزل عشقت مکانی دیگرست و مراد این ره را
 نشان دهنده دیگرست و آن نسبت آگاهی آئینه مقدسه تخیلی ذاتی است و این نسبت از
 سطوت محبت و غلبه شوق است و تعین علمی است که علم سالک در لطف مقامات رسیده
 و معشوق چون نقاب زرخ بر نمیکشد و هر کس حکایتی به تصور چاک کند و ارباب محرم
 عالی را بیکه همت مصروف بآن بود دست که لطیفه که را بنجر یک معلوم که حق است بخانه
 معلوم نماید مقتضای دانش و بنیش خدمت شما آنست که در تخلص و تجرید و تفرید لطیفه
 مدد که از هر چه هست اهتمام باقی و جوه نموده شود و استغراق تمام و شهود و دام که تنها
 مجموع مقامات است حاصل گردد آن الی مرآت المشتهی اشارت باوست تا بوسیله این
 حالت عظمی و سعادت ابقی ترقی باوج تخیلی ذاتی که در سر و روح و در ظاهر و باطن بشهود
 غیر سبحانه نماید باشد برسد و شکر کل شیء هالک الا وجهه مبرهن گردد - حمد الله که
 در طریقه خواجه گان قدس اسرار هم بعضی اصفا و از کبار در مبد این چنین دولتی بوسیله
 هیچ چیز غیر صدق عقیده و افتقار باقم و جوه حاصل میگردد - ادراک من ادراک
 و شاک من شک و السلام

نایبات سبحانی و توصیفات ربانی شامل حال حسن مآل آن ذات منبع انحناس متوالیه و
 متکاثره باد بالبنی و آله الامجاد بعد از ابلاغ سلام و شوق التیام واضح ضمیر عشق پذیر آنکه
 رفیمه بنیقه رسید شوق پرزیا در گردیدار قام کلک مشک خام شده بود که از استماع کلامها فیض
 نرجمان روز و شب طبع شادان محبت سرشارست لذت غریبه را دریافتند سید السند فیض
 حق ناگاه رسد فاما بر دل آگاه رسد علامت دل آگاه چیست - ادخال النور والسرور
 بل کما بحسب الشکوک والقافی عن دار الغرر آری لذت یا در حق ذوق همه لذت با
 است ذاق من ذاق فهم من فهم ومن لم یذق لم یدر - لذت دنیا و لذت آخرت
 در جنب لذت دریافت حق بمنزله و سوسه در مشاهد حق آنانکه شراب محول چشمیده اند و از
 خود و از غیر خود رسیده اند علی الدوام در هر دو جهان مست و سرشارند علامت مستان اهل
 عشق حق را چنان گفته اند خیال می سمکازی کلا دین همه و لا نصاری - الحافظ شیرازی
 مستم چنان کنی که ندانم زنجودی بی در عرصه خیال که آمد کدام رفت به و فقره حصول مستی محبوب
 انقطاع هستی است - منبع اسرار شیخ فرید عطار گوید سه دردمی خواهم ولیکن در دو تو به لیکن
 در خوردن در خورد تو به کفر کافر و دین دیندار را به ذره در دل عطار را به روز قیامت حق
 سبحانه تعالی رقع نوشته بر ایل بهشت بفرستد عبادی شغلتهم بالخورق القصور و نسیم
 لقائی از غایت غلبه در عشق تا نهضت دسال در بخودی باشند و عاشقان عالی همت و متعا
 نهمت و دام نسبت دارند اگر یک نفس ازان غافل شوند خود را کافر دانند ان الله عبادا
 الوغظوا لفرقة عین لا مرتند و اعلم همت و تموه همت جناب حسن ناب منقضى همان است
 که یک سخطه و لمحہ از حق و اهل حق غافل نباشند الحمد لله علی ذلک و علائق ظاهری اگر
 مانع قرب اسرار نیست داخل علائق و در شمار نیست قال علیه السلام الدنیا ما لیشغلك
 عن الحق به چیست دنیا از خدا غافلیدن به نه قماش و فقره و فرزند و زن به هر چند
 چشم باطن عاشق از مشاهد جمال محشوق سرورست چشم ظاهری برای دریافت جمال
 یار و خلق مدامست و جمال یار مبرا و منزه ازان است که چشم ظاهرا و در یابد لهذا تحقیق برانند
 که از پیچ بنی مرسل و ولی کامل خلق زفته نه مخصوص بدار دنیا است بلکه در دار حق نیستند
 الحافظ الشیرازی به بلبله برگ گل خوش رنگ در منقار داشت به و اندران گون
 نوا خوش ناله ای که از او داشت به گفتیم اش در عین وصل این ناله فریاد چیست به

گفت ما را جلوه معشوق در این کار داشت : عاشق دل سوخته از خود و از غیر نظر برداشته
 بمقام می رسد که عشق آنجا حجابیست - قال الغوث الاعظم العشق حجاب بین
 العاشق والمعشوق چون عاشق و معشوق مانند بر معشوق پیچ مانند هم مانند الا الله باقی جمله فرست
 بقلم اینجار سید و سرشکست : الله الله ليس في الوجود الا الله : : : :
 که استند عالمات و قنولے یومیہ کرده بود و اجماع جمیع اهل الشریعت بر آنکه بلأس الفقیر
 علی باب الالهی و حق سبحانه تعالی می فرماید که ما متاع الدنیا الا قلیل و ان اقل قلیل
 شما رسیده پس بالغرض انرا چیزی بن خواهد بود و او خبر لا یتجزا ش خواهد بود پس برای
 جز و لا یتجزا چه مناسب که نام خود را از دیوان حق تعالی بر کشم که در کتب مشائخ مکتوب است
 اگر نام کسی در دیوان باد شاه باشد از دیوان آبی بر می آرد سن - که خطی نوشته است
 نمود که زیارت خواجه عین الدین تشریف آرد که بدان تعریف ملاقات میسر آید - فرمودند
 ان الله لا ينظر الى صوركم و اعمالكم انما ينظر الى قلوبكم و نياتكم با مثال این امیر فخر
 نمی شوم - که از کیا و کیفیت سلوک راه خدا استفسار نموده بود ارقام فرمودند اذا تزوجت
 الاحساد و تجسد بالامر و اح حصل المقصود

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي هدانا لهذا الا كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله و وقفنا للعرج الى
 معارج المنعم القويم والصلوة على سوله صاحب الخلق والعظيم والامير
 الهداية الى النعيم المقيم - اما بعد فيقول العبد الضعيف الخفيف الراحل الى الرب
 المعين عبد الرحيم بن وجيه الحق والدين غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما
 واليه لما تقنت الشيخ عبيد الله بن مخزن الحقائق والمعارف شيخ محمد قدس سره
 اشغال الطريفة والقادريتي والنجشيتية والنقشبندية والمدارية زاد الله لاهلها
 شرفا وعززا ورايت فيهم آثار الفناء والبقاء وانوارها واسرارها وخبزتها لاس شاد
 الرطابين والنالكين الى الله والبسم خرقا المشايخ قدس الله اسرارهم كما -
 اجازني والبسم مشايخ الطرق المذكورة فمن صحبه فكانه صهيبي ويدا كيدي
 فمن باعه فكانه بالي وايضا اجزته لدر من التفسير والمحدث اللهم من رزقني
 اياك الاستقامة على سبجادة المشايخ واجعل لآخره خيرا من الاول بعزتان
 وبحمة نبيك وآله واصحابه اجمعين برحمتك يا ارحم الراحمين قال الله تعالى

ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله ويغفر لكم ذنوبكم اللهم وفقه لما تحب من
 بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي هدانا لهذا الصراط المستقيم والصلاة على رسوله
 محمد هادي المنهج القويم وصاحب الخلق العظيم وعلى آله واصحابه هداية طريق
 الوصول الى الله الرؤف الرحيم - اما بعد فيقول الفقير الحقير عبد الرحيم بن
 وجيه الحق والدين الدهلوي غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما واليه ان الوالد
 الصالح التقى حبيب الدين منبع الحقائق والمعارف شيخهم محمد الپهلتي قد سرسره
 لازم صحبتي وتعلم مني علم التفسير والحديث والتصوف وتلقنه اشغال الطريقة
 العلية القادسية والچشتية والنقشبندية كثر الله تعالى طالبيها واصل الله سالكيها
 قرأت فيه اسرارها وانوارها فاستخرجت الله سبحانه لاجازة الاسرار شاد
 طالبی وصول الله وسالکین الى الله فامرني والهمني سبحانه وتعالى ان احببت
 للاه بصال والامر شاد فاحضرت لدرشاد الطالبين واكمال السالکين اجازة ظاهرة عما
 يحضر من المشايخ العظام العلماء الكرام والفقهاء ذوي الاحترام كما اجازني مشايخ
 الطرق المذكورة قدس الله اسرارهم ويلاكيدي فمن بايعه فكانها بايعني ومن
 بايعني فكانها بايع النبي صلى الله عليه وسلم عليه وعلى آله واصحابه افضل الصلوات
 واكمل التحيات واسأل الله لاجله الاستقامة والسير على الطريقة المستقيمة
 والبشارت والدوام على طريقة العزيمة وايضا اجترته لتعليم علم التفسير والحديث
 والتصوف وبالله التوفيق الرفيق والحمد لله رب العالمين آمين
 الحمد لله رب العالمين والصلاة على رسوله محمد وآله واصحابه اجمعين - بخذت مجمع كمال
 ظاهري وباطني ومنع حسنات صوري ومعنوي ازا حق فقير محمد عبد الرحيم بعد از سلام محبت التيام
 واضح آنکه اشتياق ملاقات زياده ازان است که تجرير آيد ثانياً آنکه بعضی طلاب خدا وخوان
 الصدق والصفاء بخندست عالي برائے اخذ طريق رجوع مي کنند واز انجا که بهمت عالي توهمت متعاقب
 است بنظر کردن بر بے استعدادی طالبان اين زمانه بر اظهار طريقه عليه واجرايے خير كثير متوجه
 نمی شوند - الحق اگر نظر بر کوتاهی نظر طالبان کرده شود حریفی از اسرار حق نتوان گفت اما احسن
 آن است که باصل طلب قواعد طريقه عليه بايد گفت و هر کس موافق استعداد خود بهر ورشود
 قال النبي صلى الله عليه وسلم نصر الله امرءاً سمع من مثلياً فبلغه كما سمعه قريب مني وحي

له من سامع و طریقہ بزرگان کہ تا اینجا رسیده همین است باید کہ بر این حدیث عمل کنند و ہر طایفہ کہ آید انہما طریق ہو ادا کنند فکل یصیب نصیبہ و اگر عدم انہما طریقہ نظر بجم اجازت کہ شرط انہما طریقہ است باشد ازین فقیر اجازت دانند و این فقیر را در عالم ارواح اجازت از روح پُر فتوح آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم است و از صاحب طریقہ حضرت خواجہ بہاؤ الدین نقشبند نیز حاصل است و در ظاہر اجازت از عارف ربانی و ماہر اسرار سبحانی حضرت سید عبد اللہ قدس سرہ است و ایشان را از شیخ آدم بنوری و ایشان را از مجدد الف ثانی قدس سرہ نیز ازین حقیر اجازت از قدوۃ العارفین زیدۃ العارفین زیدۃ المحصلین خواجہ ابوالقاسم کہ مشہور بخلیفہ جیو بودند قدس سرہ و ایشان را از علم علما و عرف عرفا ملاولی محمد قدس سرہ و ایشان را از صاحب طریقہ و سلوک میرزا ابوالعلی اکبر آبادی قدس سرہ و ایشان را از خواجہ عبد اللہ و ایشان را از خال خود خواجہ محمد یحیی و ایشان را از مولانا سید خواجہ عبدالحق و ایشان از خال خود پیشوا سید ابراہیم خواجہ عبد اللہ احرار قدس سرہ ارجا ہم و اسامی طریقہ قادریہ و چشتیہ کہ بحضرت مجدد الف ثانی قدس سرہ می رسد نوشته فرستادہ خواهد شد

حامدا و صلیا و سلما۔ اما بعد برادر م فیض اللہ دائم منظر فیض اللہ باشند ای برادر فیض اللہ ناگاہ رسد اما بر دل آگاہ رسد وانی کہ دل آگاہ کیست و کہ مناد بآداب باشد ادب بر سرہ قسم است ادب خدا و ادب رسول خدا و ادب خلق خدا من حفظہ لا ادب بلع بلع الرجال۔ امام مالک رضی اللہ عنہ در کچہا ہے مدینہ گاہے سوار نہ شد زیر اجہ جائے کہ محبوب رب العالمین سید المرسلین علیہ افضل التحیات و اکمل التسلیات پیادہ رفته شد آنجا سواری سوئی ادب است و آن امام ہمام ہر جا کہ عمارت قدیم میدید با ادب تمام بچہ میداد بر امید آنکہ شاید کہ آن گل بوستا بنوت و آن شجرہ باغ رسالت بوے دستے رسانندہ باشد چون فیض رسد چشم و اشود و تماشای فیض مقدس بینی و بعد از آن استقرار با سر از فیض اقدس سی چند انافاضہ و فیض بینی کہ از افاضہ و فیض از نصیبت مستقر گردد و بجز فیاض هیچ نہ بینی چون سعادت ازلی در رسد و کمال ایمان و ایقان نصیب تو گردد و از ہمہ فیوض فانی شوی و بہ فیاض باقی گردی مصرع الفقرا اذ اثم ہو اللہ این است : این است کمال مرد راہ خدا و ہر چہ نظر کند خدا را بندہ مصرع مستم اینجا رسد و سر بشکست : ماہر اسرار کما ہی اعنی میان شیخ محمد جیو سلمہ اللہ تعالیٰ سلام ہشتیاق تمام مطالعہ رسیده واضح آنکہ در حدیث نبوی علی مصدر بہا الصلوۃ والسلام

وارد است که من استوی یواہ فہو مخون۔ پس باید کہ هیچ نفس از جد واجتہا و لغافل نہاید
 کرد و دراز یاد کمیت و کیفیت نسبت سعی بلیغ باید نمود اگر عمر لوح درین صرف شود بنور ذرہ
 از حق او گذارده نشود غریباً لا یقضہ دینہ و غریب لا یودی حقہ ہمین ست از شواغل
 متفرقہ و اورا مختلفہ دست باید داشت و جمیع قوی و اتم متوجہ باید بود نہ شہم نہ شب
 پرستم کہ حدیث خواب گویم پچو غلام آفتابم ہمہ ترا قباب گویم پناہے برادر السکون علی
 قلب الاولیاء حرام صلی متفق علیہ است موازنہ ماضی و حال از واجبات طریق ست
 اصول پنجگانہ کہ این حقیر را عنایت فرمود اندر ادائے آن صرف ہمت باید نمود و وام
 الذکر و التقوی علی کل حال و ایصال النفع للحق من غیر تفرقہ۔ و عدم تفضیل نفس علی احد من
 خلق اللہ و التواضع لآمر اللہ و نخلی اللہ و السلام۔ برادر میان شیخ ابو عظیم ہمیشہ در یاد حق متشغول
 باشند یاد را بر یاد کن بہر کہ چہ ماند۔ و السلام۔ قل اللہ غم در ہم۔

از درویش عبد الرحیم بعد از سلام واضح آنکہ ذلت انبیاء و اولیاء چیست تنزل از اعلیٰ باطل
 حسانت الابرار است آیات المقرین مقرب جناب الہی بہر از شغل آگاہی نیست آگاہ کمیت
 کہ از آگاہی و حل ست العلم حجاب الاکبر امام شافعی فرمود علم علماء بعلم من نمیرسد و علم من بعلم
 صوفیہ نمیرسد و تمام علم صوفیہ در این لطیفہ است الوقت سیف قاطع کارے کہ در و نفع
 نباشد میسندہ ہمارے کہ در و نفع نیاید بگزین فباید کہ درس بنوعے بآن کہ با آگاہی باشد و درجہ
 اعتدال بود و یارانی کہ موافق طریقت و با شریعت باشند بایشان التفات میکردہ باشند از
 مراقبہ و محاسبہ و مشارطہ و معاقبہ و مجاہدہ یک بخطہ خالی نباشند کہ بہار کار این طریقہ بر
 نفس است بہار کار طریق دیگر بر زبان حق حق حق درین ایام بعضی معارف از ذات حضرت محمد
 مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم بے واسطہ اخذ نمود انشاء اللہ تعالیٰ نوشتہ خواهد شد و این حق
 ماسبق اند الحمد للہ علی کرمہ و منہ برادر میان محمد عظیم و شیخ عبدالوہاب وغیرہ کہ رابطہ معنوی و یا
 صوری داشته باشند سلام رسانند

حامل اوہ صلیا و مسلما اما بعد آن حقایق آگاہ و معارف انتہاہ شیخت مآب کمالات اکتساب
 اغنی میان شیخ محمد جیو ہمیشہ در سحر احدیت مطلق متغرق بود خوشوقت باشد مکتوب مرغوب
 رسید فرحت حاصل گردید و بر لیسے خوث محمد کتابے نوشتہ بودم کہ مشتمل بر عجائب و غرائب
 حقائق و دقائق بود و در آن کتابے نیز نوشتہ شدہ بود کہ چنان اختیار در دست کہ چنان

می نوشتم اما خالے از سرے نیست که می نویسانیده بنیدانم که برای کدام شخص می نویسانیده
 و در نور حوصله آن برادر نبود آن آخر آخر مکتوب که بزور خود را از شر کشیده موافق استعداد
 محمد غوث نوشته شده بود انشاء الله تعالی کتاب دیگر نوشته خواهد شد برادرم میان محمد غوث
 بعد از سلام معلوم آنکه حزن اکمل الله خیر الاجراء و رزقکم الله عشقه و شوقه برادر شیخ معظم
 حیو را سلام برسانند بخدمت حقائق و معارف آگاه سجاده نشین مقربان حضرت اله میان
 شیخ محمد عاقل حیو سلام و اشتیاق رسانند بخدمت میان عبد الحفیظ و میان شیخ عبد الحکیم و میان
 جان محمد حیو و میان عبد الباقی و میان انور و حافظ فقیر الله حیو سلام برسد
 المحمل للسر والصلوة علی رسولہ محمد وآلہ اجمعین اما بعد از فقیر عبد الرحیم بخدمت حقائق
 و معارف آگاه ما هر اسرار حضرت آله مقرب درگاه مقتدای طالبان حضرت احد اعنی میان
 شیخ محمد حیو همیشه در ترقی معارج فی الله باشند مدت مدید شد که پیامی و سلام و خبری از آن
 برادر نرسیده خاطر نگران است باید که بدست آینده این طرف خبر سلامتی خود البته بفریبند که
 جمیعت اکثر مردم اینجاست بخدمت مشیخت آباء کمالات الکتاب میان شیخ محمد عاقل حیو
 سلام بنده رسانند و جمیع برادران و محبان سلام برسد زیاده وقت نبود -

حامل او و مصلیاً و مسلماً اما بعد از درویش محمد عبد الرحیم برادرم مشیخت میان شیخ محمد
 عارف و والده میان شیخ محمد و برادر میان محمد معظم رسید بجز رضا و صبر هیچ چاره نبود انا
 لله وانا الیه راجعون - حتی جل شانہ نصیب ایشان مغفرت کند و شمار حاجت و عشق باد و از
 شنیدن غلبه آزار میان شیخ محمد و میان محمد عاقل حیو بسیار فکر روی نمود حق سبحانه در
 حفظ و حمایت داشته صحت عنایت فرماید و کتاب در عین انتظاری رسید باید که زود بدست
 آینده این طرف خبر آنجا البته می نوشته باشند که تعلق خاطر بآن جانب میباشد - انشاء
 الله العزیز این بلیه بالکلیه مرتفع خواهد شد بکرمه و منہ همه برادران را و دوستان را سلام
 برسد برادرم دلدار بیک را سلام و افراسد و دریاد حق باشند که عمر عزیزت شما خود بهتر میدانند
 احتیاج نوشتن نیست -

حامل او و مصلیاً و مسلماً بعد از سلام خیر انجام معلوم آن هر یک برادر اعنی میان شیخ محمد
 و میان شیخ محمد معظم آنکه لا خبر از میان شیخ محمد رسیده بود بالکلیه متوجه بجانب او شدیم
 بعد از آن چون خبر آزار شمار رسید بسیار فکر و حزن روداد چنانچه اکثر یاران را محسوس

می شد بایاران گفتیم که فقیر متوجه کلیه بجان شیخ محمد ام هر چه شود که شود اما مناسک طبع ما
 آنست که شیخ محمد زنده ماند و صحت یابد هر چند بعضی بایاران گفتند که در باب دیگران نیز
 متوجه شود گفتیم طبع باطبع متوجه بجان اوست بجان دیگر متوجه نمیشود مدت بادرین
 توجه ماندیم بلکه اشتغال دیگر را ترک دادیم چون درین کتابت خبر صحت شمار رسید فرحت
 حاصل شد الشکر لله والنته که انشاء الله العزیز در باب جمیع برادران قصبه بود و دعا کرده خوابید
 و المرحوم الله القبول بار بایاران همین می گفتیم که هر که رود و هر چه شود شود شیخ محمد راحتی سبحان
 با صحت و عافیت دارد الحمد لله والشکر که حضرت حق قبول فرمود چون دل ازین توجه فراغت
 یافت انشاء الله تعالی توجه عام و شامل هم نموده شود

شیخ تآب کمالات اکتساب میان شیخ عنایت الله جیو همیشه در عنایت حق جل شانہ بوده
 محفوظ و مسرور باشند از دلش دلریش عبدالرحیم بعد از ابلاغ سلام و احوال آنکه کتابت شریف
 رسید و نایک دست دعا مرقوم بود شیخ پناها از کسالت طبع و از اطالت طریق مع حرارت
 الایام و عدم الرفیق الشفیق محذور ادراک سرور ملاقات شریف ماندیم و حقیقت طریقت طبیعت
 احقر فقرا و اصل خدا در هر کس با همه کس و از همه کس جدا مولا نای محمد اعنی شیخ محمد استغفار
 کنند امید است که بعد از اصفار و استماع معاف خواهند بود و اصل حق شیخ محمد حیور اشتیاق
 فراوان رسید مدت مدید و عهد بعید شد که آن برادر دیده نشنیده است توجه خاطر بآن
 طرف می باشد العشق والصدور الحمد للتسلیم

صاحب زمانه مخلصه یگانه بعد از سلام محبت النیام واضح آنکه اوقات غریزه خود را بخلقت عطا
 صنایع نگرداند و انفس نفیس خود را بخر ذکر حق تعالی بگذارد و هر یک نفس که میرود از عمر
 گوهر نیست بکافرا خراج ملک دو عالم بود و بهای پیشت که خزانه دبی را بیکان بود و انگار
 روے بخاک بنی دست بے نوا بے پس صحبت از خلق بگذارد و روے بخالق آرد و اوقات
 خود را بتلاوت قرآن ذکر دوام و آگاهی بتوجه تمام معذور در الم تر الی کیف مد الطل
 بخوان و خود را چون صورت آئینه و سایه دان و سایه همیشه بے مایاست و صورت را
 نمود نیست بے بود و حقیقت محبت حق با خلق نه در گفت آید و نه در شنود پس صم بکم
 عی فاعلموا یعقلون نصیبه عارفان ستستی حقیقه دانستن کار نادانان و غافلان
 ست و شغل که تلقین کرده ام نصیب العین خود داری و دمی از راه غفلت نه براری اگر

بالا نظر کنی همه اللہ است و اگر پایین نظر کنی همه اللہ است و اگر راست بینی همه اللہ است
و اگر چپ بینی همه اللہ است و اگر در خود نظر کنی همه اللہ است همه حرکات و ارادات
من جانب اللہ است پس همیشه در این نسبت کوشی و خود را از نظر خود بپوشی
ماندان اللہ باقی حلقه رفت به اللہ پس فی الوجود غیر اللہ قل اللہ ثم در ہم یعنی
اللہ بس و ماسوی اللہ ہوس و انقطع النفس دو ہر کایہون یا نہین ہوناہ رس
ہوناہین ہوناہ پی سہمی اند ہیارا مشکیا دیپک و یکہت یا نہ پی و چاشت و تہجد سبب
نسبت باطنی فوت نشود کہ در این ثمرات و کمالات بیشمار است ہ دل گفت مرا علم
لہ فی ہوس ست پی تعلیم کن اگر ترا دست رس ست پی گفتم کہ الف گفت و اگر گفتم پیچ
در خانہ اگر کس ست یک حرف بس ست پی السلام ثم الاشتیاق -

جامع کمالات و مجمع صفات و حنات ہر یک ہر آدم شیخ عبد الوہاب و میان شیخ محمد معظم رادر
خوشی و محبت خویش داشتہ نہایت مراتب علیار کہ غایت کمالات انسانیت مشرف گرداناد
بالبنی و آلہ الامجاد احوال موجب شکر ست و جمیع درین این برادران مطلوب و برادر
حق تعالی فلاح را بر ذکر کثیر معلق فرمود کما قال اللہ تعالی فاذا کس واللہ ذکر اکثر العلم
تفاحون ذکر کثیر آنت کہ خود را جمیع ماسوی اللہ فراموش کنم و نسبت فراموشی نیز
فراموش کنم فلا یقی غیر اللہ حال ما گرد و یعنی بجائے وجود و مہوم وجود مہوب مستقر
فاذا تم الفقر فهو اللہ ماند فلاح و نجات حقیقی آنت ہ ہر کہ را آن آفتاب آنجا بتافت پی
ہجہ آنجا وعدہ بود آنجا بیافت پی مرزا قوال اللہ یا ناوا یا کلمہ

الحمد لله والصلوة على رسول الله وعلى آله واصحابه اجمعين اما بعد تائیدات ربانی
و توفیقات جدیات سبحانی بدرقہ شوق آبی موصول وصول مراتب معارف نامتناہی سبحانہ
فضائل و فواضل آب خفائق و معارف الکتاب حسام الحق والملة والدين متوالیہ متغافلہ
یاد بعد از ابلاغ سلام محبت الیتام واضح آنکہ این نجیف از وضع شریف آن برادر بسیار
بسیار مخطوط است و محبت پیر تہہ الیت کہ در رشتہ تحریر نگنجد ونہ در میزان تقریر بسجد
محبت اینجانب را قیاس بر محبت خود کنند فخطوی لسان القیل والقال و تنظر حقیقہ
الاحمال از حق سبحانہ عم احسانہ در باب آن برادر دعا نمودہ شد کہ خداوند اکمال تو حید کہ شرف
ولایت محمد رس و عبارت از صراط المستقیم و بیج قوم ست طاہر ارباطنا بی سابقہ محل تجر

فضلک و منک نصیب آن برادر کن و کمال نسبت تجلی ذاتی که فوق آن هیچ متصور نیست بر دیده بصیر و بصیرت آن برادر کشف گردان علو همت ارزانی کن ان الله مجیب دعا علی الهمم علو همت ابرار چیست لا اله الا الله مجیب آنکه لا فاعل ولا مصرف فی الوجود الا الله بی لیمع و بی یبصر و بی یبطش و بی ینطق - حال ایشان است و عدم تصرفات و جمیع تدبیرات در مجرای حاجات و مقتضیات صفات نشان شان است تا ترک علایق و عوائق نکنی یتیک سجده شاکته لائق نه کنی یتهرگز برادر خویش و اصل نه شوی یتا ترک خود و حمله خلاق نه کنی یتخلقوا بخلاق الله حال این قوم است و تجلی صفات مقام این بزرگوار است حقیقت این مرتبه ام علیه صفات حقیقت و صفات خلقیه است منقول است که چون نمرود مردود و خلیل رب الخلیل را خواست که در آتش افکند لباس از بدن مبارکش در کشید و در آتش افکند تراسه ملائکه مقرران گردیدند گریان گریان نعره و ناله و فغان برکشیدند از حیرت آنکه محجب کلامی از اسرار است که بادوستان خود چنین کنند با دیگران چه کنند جبرئیل از رب خلیل دستور می خواست که خداوند آتش را بر خلیل سرگردانم حکم شد که اگر عاقبت خود خواهی خلل اسرار بادوستان خلیل مشو نادخل نشوی عرض کرد که اگر حکم شود معذرت خلیل کنم فرمودند که معذرت کن و بی رضای او هرگز کار نه کنی خلیل علیه السلام در هوا کس نار رسیده بود که این نار برسد و گفت ابراهیم - الک الی حاجته - گفت اما الیک فلا - جبرئیل گفت قل ربک گفت جسی سؤالی علمه بجای ملائکه چون علو همت خاکی را دیدند زبان عجز و نادانی خود با محسوس گشادند و غرور اعراض و اعتصاف را از سر خود دور نهادند پس طالب حق را باید که در همه امور خود چه کثیر و چه قلیل رب خلیل چون خلیل وکیل خود سازد و موقع وقوع و طمع از مخلوقات مخلوقات بالکلیه کند و مروست که سلطان العارفين علیه الرحمة از حین این جهان با ورج آسمان انتقال نمود حضرت جل شانده از راه تلطیف و انبساط خطاب فرمود که بایزید بدرگاه ما چه تحفه و هدیه آوری گفت خداوند اگدا کس راه بدرگاه حضرت شهنشاه چه آورد بجز امید اعطا حضرت بادشاه چه دارد حق تعالی فرمود گدا را باید که بمقدار خود هدیه نیاز بدرگاه ما آورد بعد ازان صله و عطیه از درگاه ما بردارد سلطان العارفين عرض نمود که خداوند بدرگاه تو توحید آورده ام حق تعالی فرمود بایزید شب شیر یاد داری بایزید سر شرمندگی پیش

افکند و گفت خداوند ما و حلدناک حق فو حید کے وقوعہ شب شیر است کہ شب
 آن مقتدای عارفان شیر خورده بودند و در دے در شکم پیدا شد اصحاب پرسیدند کہ
 حضرت سبب در وحیت فرمود کہ از خوردن شیر است از سبب غافل شد نسبت
 بشیر کرد چون نسبت از راه غفلت بود باینرید معاتب گشت و اگر نہ بالنسبت حضوی
 بودن اشیا مظهر و مجلی حق تعالی اسناد کردن آثار باشیا از انبیا و اولیا بسیار
 واقع شود و معنی حقیقت حدیث بسم الله فی قلب المؤمن حضور ہمین نسبت است
 و ظاہر قل کل من عند الله والله للمرجع والمعاد والله خلقکم و اتعلمون بخوانیم و
 استباد جمیع ممکنات ذات و صفات و جمیع نسب و اضافات و ہمہ آثار و اطوار شوی
 حق سبحانہ و انیم اللهم انا حقائق الاشیاء کما هی وخلصنا عن المناهی و اقطع
 عنی ما یقطعنی عن شہودک و معرفۃ کمالات وجودک و علوہمت مقربین
 آنکہ چون جذبہ از جذبات الہی سالک طریقت و طالب حقیقت را در یاد و ارادہ وجود خود
 و غیر خود بجز ذات تعالی و تقدس عما یصفون و تسبیح و تنزیلہ عما یشیر کون بحکمہ العشق
 ناز فی القلوب یحرق ماسوی المحبوب و بحکمہ لمن الملک الیوم الله الواحد القہار
 و کل من علیہا فان و یقی وجہہ ربک ذوالجلال و الاکرام نامند حقیقت قہر و جبر
 اینجا معلوم کرد و سر و اللہ خلقکم اینجا مفہوم می شود و نسبت فعل و اقتدار و اطوار وجود
 بسات در نظر شہود از و بود آنرا وجود نبود فعل چگونه بود و اقتدار کے تواند بود۔ ۵
 شیرین مثلے بشنو مکن روئے ترش ۛ ثبوت العرش ۛ اولاً ثم النفس ۛ کفر شریعت و
 معبود پنداشتن است و کفر حقیقت و موجود دانستن چون بحقیقت الم تر الی ربک
 کیف مد الظل ۛ رسیدیم از ہستی خود و از لوازم آن رسیدیم۔ شنوی۔ ما ہمہ ظلم
 و اصل با خدا ۛ سایہ خود از اصل کے باشد جدا ۛ ما ہمہ شیرین دے علم ۛ جملہ اس از
 باد باشد و مبہم ۛ چون آفتاب احدیت از مطلع غرت و کبریا نیاید ۛ یکس سایہ را کہ ہمہ آ
 آفتاب بود در نیاید عجیب کارے ہر جا کہ آفتاب نیاید سایہ نباشد سایہ را بے آفتاب وجودی
 ۵ ۛ بآئس دست نیست مادام ۛ سایہ متحرک است ناکام ۛ چون سایہ زدست یافت
 ماید ۛ پس نیست خود اندر اصل ستا ۛ چیزے کہ وجود را بخود نیست ۛ ہستیش نہادن از
 خود نیست ۛ ہستی کہ بحق قوام دارد ۛ اونیت و لیک نام دارد ۛ الحدیث اذا

قودن بالقدر لم یبق له اثر والعاشق المسکین اذا تلامشی فی النوار حسن معشوقه
 ولم یبق له علم ولا خبر چون بدوانه در شمع فانی شد ویرایمچ پروانه اندان فی العبودیت
 سر لوانکشف لطیف الربوبیة اینجا واضح گرد و سر لا اله الا هو که توحید خاص خوا
 ست درین مقام لایح شود و حقیقت لا اله الا الله که توحید خواص است اینجا معلوم
 گردد و نعره انا الحق زمزمه سجانی درین حال سر برزند و حقیقت اسلام که فوق ایمان است
 معانیه کرده خیال کثیر اینجا و بشناس که هر کور خدا گم شد خدا نیست به معشوق را اگر چه
 نهایت یم رنگیست اما عشق را بسیار باو العجب نیز نگیت که حقیقت کند بزرگ
 مجازی فوق و تحت و این راه منقود بین شمال درین مسالک معدوم است
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَطَحْنَانُ
 أَجْمَعِينَ اما بعد تا نمدات ربانی و توفیقات سبحانی جناب کمالات کتاب مہبط انوار متنا
 منظر آثار اسرار و آیات الهی حقائق معارف آگاه فضائل و فوہل دستگاہ شفیقنا و
 جبینا میر کہ شیخ حسام الدین متوالیہ و متکاثرہ باد بعد از سلام محبت التیام و شوق انتظام
 واضح ضمیر فیض تاثیر آنکہ کتابت پیر لطافت کہ ہر حرفی چون در می و ہر کلمہ ہر از سرے و
 سر سطرے کعقد الدربو رسید فرحت بر فرحت حامل گردید ضووفش استفسار رفتن
 لشکر ظفر اثر بود واضح آنکہ از عالم متوسط الاریب لکشوف ساختند کہ رفتن ہم مبارک اثر
 و آمدن ہم باخیر و النضر خواہد شد النینا المرجع والینا المآب و سلام من رب الرحیم
 و این بشارت است عظیم - مخدوماس بادوست رسیدیم چو از خویش گذشتیم بہ از خویش
 گذشتن چہ مبارک سفری بودیہ از خود باید گذشتن و بدوست باید پیوستن از ظاہر و باطن
 سفر باید کرد و از باطن بالطن البطن یعنی از مرتبہ طلبیہ بہ مرتبہ اصلیت حقائق علییہ باید رسید
 و از حقائق بہ حقیقتہ استحقاق باید پیوست فقر اذائمہو الله این است نہ ممکن واجب
 گردد و نہ واجب ممکن کہ گوید آنکس درین مقام فضول بہ چہ تجلی نداند از حصول بہ
 شہر تعالی العشق عن ہمم الرجال بہ وعن وصف التفرق والفضال بہ
 متی ما حل شی عن خیال بہ تحمل عن الاحاطة و المثال بہ اعاذ نا الله من
 اعتقاد الشداقة العنید و ضلال اهل الشراک و یک دستار و یک شیشیم
 سر کہ مقطر و دوشیشہ گلاب رسید حق تعالی بخش کر مہ و منہ لباس محبت ذاتیہ خود آن

میرا در رعایت کنند و مشام را از بوی عطر معرفت خود معطر گردانند - خانه در باره مطلقاً
 ایشان که جدی را سخنان بے العلم و العمل شیخ محمد بر الحق پہلے رحمتہ اللہ علیہ جمع کردہ بودند
 سالک را باید کہ ہمیشہ شب و روز ذکر کند و جد و جهد بسیار کند و چنان جس کند کہ ہو
 ذکر گردد و گاہے بغیر از جس ذکر نکند و جس کردن چنان فرورود کہ ہوش برود و ہلاک
 گردد باز چون در افاقہ آید باز سر نو چنان مشغول و نفس را آرام نہد طالب حق را
 باید کہ از نماز فجر تا آنکہ یکپاس چیزے زیادہ روز بر آید در مراقبہ بنشیند و بعد از مراقبہ
 سخن باکس نگوید تا نماز ننگذارد و چون وقت زوال شود باز بنشیند تا وقت ظہر و نماز عصر
 اول وقت بگذارد و مراقبہ کند تا مغرب و از مغرب تا عشا بنشیند و چون نیم شب شود نماز
 تہجد را نمودہ تا فجر بنشیند چون خواب غلبہ کند آب بروے خود افشانند تا خواب مندفع شود
 کہ در این وقت ہفتوحات غیبی بسیار روے نماید و کشود بسیار و خود باید و خصوصاً
 شب جمعہ کہ بسیار فضیلت دارد باید کہ خواب نکند و اگر کسے زن داشتہ باشد باید کہ
 در مہفتہ باو یک مرتبہ خواب کند در آن شب ہم نماز تہجد فوت نہ کند کہ این وقت باز نمی آید
 بلکہ بعد از ادائے نماز تہجد و زیادہ نکند کہ بہ بسیار اختلاط نفس بنی میرد بلکہ طالب حق
 را باید کہ چشم بستہ ہمہ اوقات در مراقبہ باشد و بے مراقبہ ہرگز نہ نشیند و استعمال کند کہ ہمیشہ
 دوزانو بنشیند کہ نشست طالبان خدا ہمین ست و ہر گاہ کہ بنشیند خود را از خود ہتی کند
 و باید کہ ہمیشہ بخیاں جمال یار باشد یا شیطان رہ زدن نتواند و اینچہ اطوار عجائبات روے
 نماید از اثر توجہ او داند و بجد خود نداند و چون بہ صحبت درویشے رود - و متاثر شود این را
 از برکت نظریہ خود داند کہ این قابلیت از نظر ایشان پیدا شدہ فرمودند اگر درویشے یکبار
 توجہ کرد ست و از قید ہستی آزاد کرد ست اگر مشغول ماند ہمین او را کفایت کند نیز دتا کہ کا
 و تمام نشود فرمودند سالک را اگر بقوت توجہ براوج مراتب برده شود در سیر قلیل بماند
 و ترقی کردن نمی تواند پس اول اندک توجہ کرد در مقام جد و جهد باید آورد من بعد آن
 را بسوے نسبت باید رسانید تا وقت در نسبت صاف رود و نسبت چنان غلبہ
 کند کہ قریب بہ ہلاک شد و نخواہد کہ بکار ہا دیگر مشغول شود تا ہلاک نگردد فرمودند اگر
 طالب حق در صحبت یگانگان افتد زیادہ از دوسہ ساعت نہ نشیند و آنگاہ جس دم
 چشم کشادہ کند لیکن چنان جس دم کند کہ سخن ایشان نہ فہمید اگر ضرر افتد کہ سخن

باید گفت بزبان سخن باید گفت و بدل در ملاحظه شغل با حبس دم باشد تا دقت عزیز
 که نعمت بی بهاست ضائع نرود و در وقت تعلیم و تعلم و در وقت آمدن در رفتن
 نیز متوجه بجانب دل چسب دم باشد تا که در وقت جنگ اعدا نیز حبس دم نگذارد و
 چون خواهد که بخت سپید هم در حبس باشد که خواب رود هر وقت که حبس کند چنان کند که
 هلاک گردد اگر روح از غایت حبس ازین بدن بیرون رود باز نیاید زهی سعادت که
 که بعضی بزرگان را این حالت رمی داده و بجز عشق و محبت و سوز و درد و حصول
 بحق تعالی میسر نه کرده و عاشق صادق را باید که بهمت بران دارد که طالب گور عمر خود
 را در یاد مولی صرف کند و این بخاطر نیار که این کار است که ازین زود فارغ
 شوم که هرگز هیچ بل و نه کشاید بلکه نظر از حصول و عدم حصول نیز بردارد کمال حصول
 همین داند که حق تعالی توفیق یا خویش عنایت فرمود و حصول کار موقوف بر این است
 چون متمش درست شد کار حصول پیوست و اگر قبض شود باید که نا امید نگردد بلکه
 همچنان در جدد و جهد بماند و شاگرد بماند اگر سالها قبض بماند نا امید نگردد تا حق تعالی بکشد
 چنان بسط و کشایش روزی کند که آنچه سالها سال حاصل نه شود در یک لحظه حاصل شود
 و باید که سالک در کار خود چنان گرم باشد که در اصلاح دیگر قصه خود نیاید اگر چه دست
 باشد هرگز بحال او متوجه نشود و کار خود بوجه احسن کرد ازین جهان برود - نقل است
 که از حضرت اولیس قرنی رضی الله عنه حضرت مرتضی علی کرم الله وجهه وصیت فرمود
 فرمودند که ای علی فرصت نه دارم - طالب را باید که در هر حال انتظار جمال محبوب بماند
 و لحظه لحظه ازین اندیشه فارغ نماند تا یک بیک در باطن او مثل چرخ آفرخته گردد و
 طاعت مستی برود و هر وقت خود را مبتدی داند و در جدد و جهد شغل چنان می کند گویا که
 همین وقت مرشد ارشاد فرموده بیا و حق جگر خود را کباب کند و هر جا که باشد ختم عمر خود
 در اینجا داند و اندیشه بر خاستن از اینجا منقطع کند و مرگ را حاضر داند تا پیش از مرگ بمیرد
 و مرتبه موتو قبل ان تموتو حاصل شود و قبرها کهنه را تصور کند و عبرت از دنیا گیرد که
 روزی حال من نیز چنین خواهد شد نقل است که مرده زمین میکند بذر نخلان بوسه
 یافت از مرده عبرت گرفت او را در خانه آورد و نگاه داشت و در یاد مولی تعالی مشغول
 شد و صبح و شام هر روز او را دیدن لازم گرفت تا بدین تیرا رغبت نیفتد و از یاد حق غافل نگردد

تا که از دنیا برفت استبها - و بداند که اگر عمر من پنجاه سال باشد آن نیز مثل باد بگذارد آن
 روز امر و دست قال البقی صلی الله علیه وسلم الدینا ساعد فاجعلها طاعة لقل
 ست که چون منهنج روح علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام بیامد پرسید که ای درازترین
 پیغمبران از روی عمر دنیا را چون یافتی گفت چنانکه خانه که در درون دایک در آید و از در
 بیرون روند بلکه خود را در گور تصور کن و بدان که ترا با کس کارے نہ کسے را با تو قال البقی
 صلی الله علیه وسلم کن فی الله نیا کانت غریب او کعابری سبیل وعد نفسک من
 القبور و اگر کسے ملامت کند تنگ دل نباید شد - و طالب حق را باید که کار پیش خلق چنان
 کند که ملامت کنند و نفرت پذیرند و تحسین خلق را طلب کند اگر کسے صد سخن گوید یک جواب
 سم نباید داد و تند نباید شد که از تحمل کردن گناه آمرزیده نشوند اگر یک جواب ہم گفته شود
 گویا که همه جوابها گفته شدند و اگر کسے غضب میکند در خود و شخص کند اگر خود را در ترک دنیا و
 جاه و عزت باید ترس نکند و داند که هیچ چیز ضرر نخواهد رسانید و خشم هیچ کس اثر نخواهد کرد
 و اگر در خود میل دنیا یابد داند که همه چیز ضرر تواند رسید بلکه این مثل دنیا عین ضرر
 است و دل بد نیادادن و محبت باهل دنیا کردن ازین هیچ ضررے زیاده تر نیست
 و چون خلق رد کنند شاد باید شد که مردود خلق مقبول حق باشد و بداند که اگر مردمان بنظر
 حقارت بینند این حقارت جز وزرے چند پیش نیست بر اے عزت این جهان کار آجھان
 را که همیشه باد کارست بر باد نباید داد و ذلت نفس خسیس موجب تازگی روح لطیف است
 که او مثل بوسف است کجمن و جمال بلکه هزار چندان بهتر پس او را برکت نفس خوار نباید
 کرد اگر کسے گفتگو کند کوشش سخن پروری نباید کرد بلکه خصم را باید گفت که سخن نور است
 که نفس کا فر این مردہ میشود اگر اهل اللہ کس را محقر دارند نقص را بجانب خود نسبت کنند و
 عیب در خود داند سخن او شان بر راستی فہد و کجے را به خود ضم کند تا زیان نبیند و ترقے در
 خود یابد و یقین داند که هدایت و ضلالت از جانب خداست و سوائے حق تعالی از خواست
 هیچ کس این ہر دو امر نمیشوند و باید دانست که چون کسے بمیرد ہمہ کس چہ ہار و پدرو چہ زن
 و فرزند شتابی می کنند کہ از خانہ بدر کردہ در گور دفن باید کرد و تاخیر نشاید کہ و پس بہیات
 کہ بایشان مشغول مانند و از یاد حق تعالی غافل شوند آخر از پیہان گذشتن سست داین را
 گذاشتن سست فلے الیوم اختیار امانتہ الغد اضطرار او از زن و فاداری طلب نکند

کہ از زن ہرگز وفاداری نیاید و زن طالب حق را از یاد باز دارد و نقل است کہ بزرگے زن
 خواست تا سہ شبانہ در روز ہا مشغول ماندہ در دود کہ ہزار مرتبہ ورد میخواند فوت شد حضرت
 رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم را خواب دید کہ از زبان دربار میفرمایند کہ سہ روز است کہ از
 تو دور و دنیسہ چون از خواب بیدار شد زن را طلاق داد و بکار خود مشغول شد و ہرچہ مشکل
 افتد مدد از روحانیت حضرت رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم باید خواست و از تحسین
 خدا بکسے دیگر رجوع نباید کرد تا کار ہر چند مشکل باشد حل شود اگر بحیثیت ایندکے از حق تعالی
 دعا طلبد دعائے بد در حق او نہ کند بلکہ بحیثیت خود از حق تعالی خواہد خواہ حق تعالی آن موفی
 را بہ بلا مبتلا گرداند یا توفیق نیک بخشد و با کور دلان کہ از طریق اہل اللہ منکر نہ صحبت نمایند
 داشت و از مخالفت ایشان احتراز باید کرد و ہیکس را از مسلمانان از خود فرد و تر نباید داشت
 کہ شاید حق تعالی آخر الامر توفیق رفیق گرداند و بلکہ کافر را نیز از خود زیون نباید داشت کہ
 احتمال آرد دنیا مسلمان شدہ انتقال کند و بہ بیان کمالات بزرگان پیشین پیش عوام مشغول
 نباید شد و در خود حالتے پیدا باید کرد کہ از مطالعہ احوال بزرگان منفعت ہمین است کہ جدید
 باید کرد تا آن حالت حق تعالی عنایت فرماید کہ افسانہ برائے مفاخرت خود باید کرد کہ از افسانہ
 کوئی آن حالت نے آید خواندن کتب و مطالعہ آن ہمہ دنیا است در آخرت از اشتغال
 آن بجز خسارت پدید نباید ہرچہ بہت یاد مولے تعالیٰ ست باقی ہمہ ہیچ ست و در
 راہ حق تعالی نمیشود تا کہ یک دل نشود گاہ گاہ کتب درویشان را مطالعہ باید کرد
 کہ طالب را قوت عزم زیادہ کرد اند لیکن با مطالعہ دل و حبس دم در آن وقت ہم باید
 بود لیکن بہ جمع کردن کتب اشتغال نباید کرد کہ آن دریا حق تعالی خلل آرد و طبع افسردہ
 کند اگر نماز قضا شدہ باشد تا نماز را ادا نہ کند بہ ہیچ کارے مشغول نہ شود کہ بغیر او کردن
 نماز مشغول شدن بکار دیگر شوم ست و طعام کہ بادی باشد در وضو خلل کند از آن احتراز
 باید کرد تا نماز خلل نیفتد انچہ بر سالک از عالم ملکوت ظاہر شود با کس نہ گوید بلکہ
 چنان رندانہ وضع باشد کہ خود را بہ لباس صالحان نہ دارد بہ طریق اہل دنیا نمودار
 کند اگر کسے از غیر انبار جنس خود را دست نماید مقنون وے نگردد کہ اہل دنیا مکاری
 باشند و اگر کسے خود را دوست نماید از وے را خود ظاہر نہ کند تا کہ اورا صادق ندیند
 و کفش بر اہل اللہ و فرمان بردار ایشان نباید دھل کار این ست کہ اختصار خود

از میان بردارد و خود را بابل اللہ سپرد کند تا مقصود حاصل شود والا ہرگز حاصل
نہ شود و خود را از ان یک کس بگرداند و نیت استفاضہ از دو جانہ کند والا زیج جا
فیض نہ رسد۔ واللسلام علی من اتبع الہادی

دل کی منظر است ربانی

حسانہ دیوراتو دلانی

بعضے از وظائف حضرت ایشان کہ حضرت مولانا و با فضل
اولیٰ شہادہ ولی اللہ صاحب محدث دہلوی در انکسافین العافیین

نوشتہ اند بہ تحریر می آیند

وظیفہ حضرت ایشان از نوافل تہجد بود بے تقید عدد رکعات بل بہ ملاحظہ نشا طو غبت
ہر مقدار کہ باشد و اشراق وضو و دو رکعت بعد مغرب برائے ثواب والدین و برادر
کلان خود و بتلاوت و ایما مشغول مے بودند مگر بعد از وہ غایت خوش صوت و بارکات
قواعد تجوید مے خواندند و غالباً در حلقہ یاران بیرون از تلاوت ہر روز دو سہ رکوع تہجد
و بیان معانی آن می خواندند و یک ہزار بار نفی و اثبات بعض بہ جہر قبل فجر و بعض بحسبہ
و دو از دہ ہزار بار اسم ذات ہمیشہ لازم بود خارج اوقات غیبت با وجود کبر سن
و ضعف و ہر گاہ متوجہ می شدند بہ غیبت ممتدہ می کشید بعد وفات سیدنا و مخلصنا
شیخ ابوالرضا محمد باستد عار بعض یاران ہمان اسلوب و عظم مے فرمودند اکثر از مشکوۃ
و تنبیہ الخافیین و غنیۃ الطالبین و در آخر تفسیر شریف کردہ بودند چون چون از بیان
زہر ادین فارغ شدند ضعف غالب آمد و آن رشتہ متوقف ماند این فقیر بارہا از
زبان ایشان استماع کردہ کہ ماہر چہ یافتیم بہ دولت در دو تو جہہ مجر دیا فتمیم
و دیگر ہر روز سورہ فرل یا زہد بار و یا مغنی یک ہزار و یکصد بار برائے غنائے ظاہری

مے خواندند دیپوستہ در جمیع احوال بے اسباب ظاہر حق سبحانہ قلوب عباد را بخت
ایشان مصروف میساخت۔ در آخر عمر ایشان چون رمضان رسید صیام و قیام بتو
قدیم بہ تقدیم رسانیدند ہر چند بہ حسب شریعت رخصت افطار متحقق بود کہ پیہر فانی
شدہ بودند و طاقت صوم نہ داشتند این فقیر و ساراہل بیت چون سوال مے کردند کہ
سبب چندین مقاسات تعب با وجود رخصت شریعت مے فرمودند زیادہ
ازین نیست کہ بہ سبب ضعف بے ہوش مے شوم و بہ ہوشی خود گرفتہ ام و بدان
ماند مے شویم یعنی غیبت چون سوال آمد یک بارہ اشتہا ساقط شد و ضعف غالب آمد
و ہیضہ پیدا شد چند آنکہ اسید حیات منقطع گشت و مردہ و ارافتادند این فقیر حاضر بود در
افتادن کلمہ استخضر اللہ الذی لا الہ الا ہو الحی القیوم از زبان ایشان برآمد بعد از ان
مے بصحت آوردند و مے اچملہ تخیف دست داد بآںکہ او اہل صفر باز مرض غالب
آمد و قبل صبح صادق چون آنار موت ظاہر شد غالب ہمت ایشان آن بود کہ نماز
فجر فوت نہ شود چند بار در ان ضعف پرسیدند کہ صبح طلوع کردہ است یا نہ حاضر ان
گفتند نے چون موت نزدیک رسید بآن گویند گان بقف جواب دادند کہ اگر وقت
نماز شمانیست وقت نماز ما خود رسیدہ است آنکہ گفتند مرا متوجہ بہ قلبہ کن سید
آنکہ بہ اشارت نماز گذاردند حال آنکہ در وقت شک بود و بعد از ان بذر اسم ذات
زیر لب مشغول شدہ و دعیت حیات سپردند و این واقعہ روز چہار شنبہ دواز دہم
صفر ۱۳۱۵ ہجری یک صد و بی سال ہجری مے و در آخر عہد فرخ سیر واقع شد
و فرخ سیر بعد از حضرت ایشان قریب پنجاہ روز اسیر شد و ہرج و مرج عظیم
دست داد و عمر شریف ایشان ہفتاد و ہفت سالہ بود و قصہ فتح چتور و غارت
مسجد جامع شاہ جہان آباد یاد داشتند و ہذا اخرا را ردنا مردہ من مناقب سیدنا
و محد و منا شیخ عبد الرحیم قدس سرہ۔ و تیلوہ انشا اللہ تعالیٰ۔

تاریخ وفات

در ہزار و یکصد و سی یک ہجری شریک با دواز شنبہ از صفر ثانی عشر
باوی اہ طریقت شیخ دین عبد الرحیم کرواز دینار دون و حبت الماوی سفر

مفتی محمد امجد علی

۸۳۰۵

الف ۲۶

بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ مفتقدین خاندان حضرت مولانا مولوی شاہ ولی اللہ صاحب
محدث دہلوی رحمۃ اللہ علیہ کو مشرودہ ہو۔ کہ وہ منبع فیض کہ جس سے ہندوستان قال
اللہ و قال الرسول کے انوار تجلیات سے منور ہو گیا دلیغے مدرسہ کہنہ حضرت مولانا
شاہ عبدالغفر صاحب دہلوی رحمۃ اللہ کہ عرصہ تیس چالیس سال سے غیر آباد ہو گیا تھا
اب بفضلہ منہ تعالیٰ سید ظہیر الدین عرف سید احمد نواسہ حضرت خاتم المحضین جناب
مولانا شاہ رفیع الدین صاحب برادر عزیز حضرت مولانا شاہ عبدالغفر صاحب نے بتائیں
غیبی و اشارہ روح پر فطوح شاہ صاحب موصوف کی ماہ ربیع الاول ۱۳۸۲ ہجری سے سلسلہ
درس و تدریس مدرسہ مذکورہ میں جاری کر دیا ہے۔ اور محقول اور منقول دونوں علم پڑھا
جاتے ہیں۔ اور مسلمان بچوں کو دینی اور دنیوی تعلیم اس انتظام کے ساتھ دیا جاتی ہے کہ اور
مدارس میں دیکھنے میں نہیں آئی۔ مگر افسوس ناک یہ بات ہے کہ ابھی تک اس کے واسطے کہیں
سے کچھ کفاف مقرر نہیں ہے۔ جس سے اس کی ہمیشہ کے واسطے قیام کی صورت ہو نہیں
سکتی۔ جملہ اہل اسلام ہندوستان کو اور خاص کر جو فیض یاب ہیں اس خاندان سے اون پر فرض و
واجب ہے کہ اس مدرسہ کے سب مدارسوں سے پہلے بقلے یا دیگر جائے شاہ صاحب
موصوف کے لئے۔ قلم سے قدم سے درم سے زبان سے سعی و امداد کرنے اور کرانے بقدر
طاقت مال صرف کرنا فرض ہے بقولہ تعالیٰ و تعاونوا علی البر و التقویٰ اور واضح رہے
کہ جہان مدرسہ موصوفہ ہے وہ ہی خاص الخاص جائے درس گاہ منبر کہ حضرت مولانا
شاہ ولی اللہ صاحب حضرت مولانا شاہ عبدالغفر صاحب وغیرہ وغیرہ کی ہی جہانسی ہزاروں حلیل القدر
علماء و ستار فضیلت باندہ ہر تمام ملک میں شائع ہوئی اور جو کچھ ہندوستان میں علم ہے اسی جگہ کہ فیض ہے
اگر منظور خدای تو پھر دیا ہی ہو جائے گا اگر ابھی مدرسہ موصوف کو نہایت سخت امداد کی ضرورت ہو کیونکہ
ابھی کہیں ہی کوئی صحت امداد کی نہیں ہوئی پس اسلام کے حقیقی خیر خواہوں اور زین محمدی کے درمندان
اور شاہ صاحب کے معتقدوں ہی امید ہی کہ اس مدرسہ کی قیام کی صورت ضرور تجویز فرماویں یا پتہ یہ
دلی مدرسہ کہنہ حضرت مولانا شاہ عبدالغفر صاحب نزد سید ظہیر الدین عرف سید احمد نواسہ
عن یرہ۔ برسد

رسائل مفصلة ذیل از تصنیف لطیف حکیم امت مصطفیٰ حضرت قاضی فی اللہ جناب مولانا شاہ

فیوض الحجاز میں مصنفہ حضرت مولانا شاہ ولی اللہ صاحب رحمہ اللہ عبارت عربی مع ترجمہ اردو۔ اس کتاب میں شاہ صاحب نے مسائل لکھے ہیں جو اربعہ ایک آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم سے نقل کیے ہیں قابل دیدن قیمت ۸ روپے تاویل الاحادیث مصنفہ جناب موصوف۔ اس کتاب میں شاہ صاحب نے حضرت آدم علیہ السلام سے لے کر آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم تک جن انبیاء، علماء و قرائین شریفین کو ذکر ہے اور جو انبرج خاندانہ وقوع میں آئی ہیں انکی وجوہات بیان کی ہیں۔ یہ کتاب قابل ہاس رکھنے کے ہے عبارت عربی مترجمیت ۷ روپے
مواضع شرح حزب البحر صفۃ الغالبات تالیف اردو جلال الدین عاکی شاہ صاحب بڑے نقطہ سے شرح کی ہے آج کل دیکھنے میں کیا لکھنے میں بھی نہیں آتی ظنیف زکوٰۃ کا اور بدفعہ کے پڑھنے کے ہر مطلب کے واسطے جدی تجدی ترکیب اور اعظام اور اختتام کے پڑھنے کی ممانعت۔ اور اونکی وجہ بیان کی ہے غلوں کی جان ہے قیمت ۳ روپے و وصیت نامہ مع رسالہ دلفندی مصنفہ عبارت فارسی مع ترجمہ اردو۔ اس میں شاہ صاحب نے یہ لکھا ہے کہ مسلمانوں کو کیا کرنا چاہیے اور کس طرح امور دنیا کو ترک کرنا چاہیے کرنا چاہیے کہ ہر شخص کو اس پر عمل کرنا لازم ہے۔ قیمت ۱ روپے خمسہ رسائل شاہ ولی اللہ صاحب در بیان لغت و عبارت فارسی۔ اس رسالہ میں عجیب و غریب بیان میں تمام ان علماء کا بیان ہے جننے آپ کو حدیث کی سمند اور خرچہ پہنچایا اور اپنے آباؤ اجداد کا حال اور حضرت شاہ عبدالعزیز صاحب شکر بار کچھ حالات اور اپنا اعتقاد بیان کیا ہے یہ رسالہ لائق ہے بے قیمت نمبر ۶ النصارى مصنفہ شاہ صاحب موصوف عبارت عربی مع ترجمہ اردو۔ واقعہ شاہ صاحب نے اس رسالہ میں بابت تقلید کے انصاف کر دیا ہے۔ آج کل اس کے دیکھنے کی اشد ضرورت ہے قیمت ۷ روپے عقد الحجی مصنفہ جناب شاہ صاحب مدوح عبارت عربی مع ترجمہ اردو۔ اس میں شاہ صاحب نے اپنا اجتہاد اور اپنی رائی کو بابت تقلید کے ظاہر کیا ہے۔ قیمت ۷ روپے قرۃ العینین فی التفضیل الشیین مصنفہ جناب موصوف عبارت فارسی۔ اس میں شاہ صاحب نے بڑی حید و جہد سے مذاہب باطل کا رد کیا ہے کہ قابل بیان نہیں۔ قیمت ۵ روپے شرح رباعیات مصنفہ شاہ صاحب موصوف عبارت فارسی۔ شاہ صاحب نے حضرت باقی باللہ صاحب رحمہ کی رباعیوں کی شرح کی ہے اور۔ اوّلون مقاصدون کو حل کیا ہے کہ جو قابل دیدن ہیں۔ قیمت ۱ روپے مؤثر الثمین فی بشرات البی الکریم مصنفہ شاہ صاحب مدوح عبارت عربی مع ترجمہ اردو۔ اس کتاب میں عجیب غریب حالات شاہ صاحب نے اپنے والد صاحب مرحوم اور اپنے چچا صاحب رحمہ کے جو کہ انہوں نے آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی روح مبارک سے حاصل کئے ہیں لکھے ہیں۔ قیمت ۱ روپے مطہحات مع رسالہ جزواللطیف مصنفہ شاہ صاحب موصوف عبارت فارسی۔ اس کتاب میں طلسم الکی کا بیان اور اپنے حالات مختصر بطور سوانح عمری کے شاہ صاحب نے لکھے ہیں۔ قیمت ۲ روپے الطاف قدس مصنفہ شاہ صاحب موصوف عبارت فارسی مع ترجمہ اردو۔ لیکن شاہ صاحب نے اپنی اصطلاحوں کو کھولا ہے جسکی تدلی اور بحر بحث وغیرہ وغیرہ قیمت ۴ روپے قصیدہ اطیبات الخمر فی مدح سید العرب الفخریہ۔ مصنفہ حضرت شاہ صاحب موصوف عبارت عربی مع شرح فارسی جہیز قصیدہ لایہ و قصیدہ تاریک و قصیدہ لایہ وغیرہ ہے قیمت ۳ روپے چهل حدیث مع شرح منظوم الموسوم تشبیر مصنفہ شاہ صاحب موصوف عبارت عربی مع شرح اردو قیمت ۱ روپے قول الجبل ترجمہ شفاء الحلیل مصنفہ القابل عبارت عربی مع ترجمہ اردو قیمت ۵ روپے بحالہ نافذ اصول حدیث مصنفہ حضرت مولانا شاہ عبدالعزیز صاحب رحمہ اللہ عبارت فارسی قیمت ۱ روپے کمالات عزیز می شاہ عبدالعزیز صاحب رحمہ کے کمالات۔ اردو۔ قیمت ۲ روپے لبستان الجنین مصنفہ شاہ عبدالعزیز صاحب۔ فارسی۔ ۶ روپے مجموعہ خمسہ رسائل قابل دیدن مصنفہ القابل۔ فارسی۔ قیمت ۳ روپے تقوی العینین مع ترجمہ اردو مصنفہ مولوی اسماعیل صاحب۔ ۳ روپے تقوی الامان مولوی طغلب صاحب رحمہ اردو۔ ۸ روپے صراط المستقیم مصنفہ مولوی اسماعیل صاحب۔ فارسی۔ ۹ روپے مجموعہ رسائل اصول حدیث مصنفہ شاہ عبدالعزیز صاحب و حضرت شاہ ولی اللہ صاحب رحمہما اللہ نے عبارت اردو و اصول حدیث کے فن میں اور محدثوں کے طریقوں کی معرفت میں یہ ایسا عجیب و غریب مجموعہ ہے جن میں ہزار ناقد کے اور انواع انواع قاعدے ایسے ہیں جو پڑھی پڑی کتابوں میں اور بہت سے اساتذہ کی محبت سے حاصل ہوئے ہیں بعض

پڑھنے والوں کو تصدیق کرنا چاہیے ۱۰ روپے

المئة

